

Hinisis

Contents

Hinisis

Ka Bunsuranan

Igpewun-a

K a kaluwasan te lalag ne *Hinisis*, “bunsuranan”. Seini ne baseen, kayi nasulat ka peggimu te langit wey te tane, ka migpuunan te etew, wey ka bunsuranan te sale wey peg-antus kayi te kalibutan. Nasulat man-e kayi ka guhuren meyitenged te keet-etawan ne in-alam te Manama wey ka peg-uyan din kandan diye te inged ne insaad din kandan.

N abaad te daruwa seini se baseen:

1 .) Ka peggimu te kalibutan wey ka guhuren meyitenged te me etew. Kayi egkabasa ka guhuren meyitenged ki Adan wey ki Iba, ka meyitenged ki Kain wey ki Abil, wey ka meyitenged ki Nuwi wey ka pegsipuk te weyig, wey ka meyitenged te matikang ne baley diye te Babil.

2 .) Ka guhuren meyitenged te an-anayan ne me kabuybuyahan te Israilita. Si Abraham ka an-anayan ne kabuybuyahan te Israilita ne neyimu ne mabantug tenged te pegpalintutuu wey pegsalig din wey te pegtuman din te suhu te Manama. Egpakasinundul degma ka guhuren meyitenged te anak din ne si Isaak, wey ka apu din ne si Hakub (ne enggaran ded degma ki Israil), wey ka sapulu wey daruwa (12) ne anak ni Hakub ne iyan migpuunan te sapulu wey daruwa (12) ne me kabuhalan te Israil. Nahuhud degma kayi ka meyitenged te anak ni Hakub ne si Husi wey ka neyitabu kandin ne iyan impuunan te nekeendiye te Ihiptu si Hakub duma te me anak din.

E gkabasa ta man-e kayi ka guhuren meyitenged te nalein-lein ne me etew ne nabuhal-buhal kayi te ampew te tane wey migmannenasud e. Labew te langun, nahuhud kayi ka dakel ne himu te Manama ne peggimu te langit wey tane wey te langun ne nakatahu kayi.

D iye te katamanan te guhuren, egkahuhud ka ware egtamanan ne saad te Manama te keet-etawan din. Kene eglingawan te Manama ka saad din wey kene din iya egbalaharen ka keet-etawan din su egpanuluen wey egbulihan din sikandan. Ne sikandin ka eggukum wey eglepad te langun ne eggimu te mareet. Ka nenasulat te seini ne baseen Ka peggimu te Manama te langit wey te kalibutan 1:1–2:25 Ka bunsuranan te sale wey te peg-antus 3:1-24 Ka guhuren ki Adan peendiye te ki Nuwi 4:1–5:32 Si Nuwi wey ka pegsipuk te weyig 6:1–10:32 Ka matikang ne baley diye te Babil 11:1-9 Ka guhuren ki Sim peendiye te ki Abraham 11:10-32 Ka me kabuybuyahan te me Hibuwanen: si Abraham, si Isaak, wey si Hakub 12:1–35:29 Ka me kabuhalan ni Isaw 36:1-43 Si Husi wey ka me suled din 37:1–45:28 Ka me Hibuwanen diye te Ihiptu 46:1–50:26

Ka peggimu te kalibutan

1Te an-anayan, inggimu te Manama ka langit ¹ wey ka kalibutan. ²

¹ + 1:1 Ka me Hudiyu migsuman-suman ne masulug ne untud ka langit, purisu “me langit” ka diye te sinulat dan.

Ne ware pad naay-ayari ka kalibutan dengan, wey ware pad tahu. Nabunbunan te dahat ka tane wey marusilem amana. Ne migweil-weil ka Panisingan te Manama diye te ampew te weyig. ³ ² Ne migkahi ka Manama, “Egkeyimu ka malayag.” Te sikan de, neyimu e ka malayag. ⁴ Ne natelesan ka Manama te malayag ne nakita rin. Ne impegsuwey rin ka malayag wey ka delem. ⁵ Migngaranan din ka malayag te “Maaldew” wey migngaranan din ka delem te “Marusilem.” Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka an-anayan ne aldew.

6 ³ Ne migkahi ka Manama, “Egkeyimu ka eletanan te weyig eyew egkabaad te daruwa ka weyig, diye te ampew ka sabeka ne baad wey diye te diralem ka sabeka.” ⁷ Te sikan de, neyimu e ka eletanan, wey nabaad e te daruwa ka weyig, diye te ampew ka sabeka ne baad wey diye te diralem ka sabeka. ⁸ Migngaranan din ka eletanan te “Aw-awangan”. Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka igkarangeb ne aldew.

9Ne migkahi ka Manama, “Egkalibulung de te sabeka ne inged ka weyig ne diye te diralem te aw-awangan su eyew egpakalepew ka tane ne mammara.” Te sikan de, neyimu e. ¹⁰ Migngaranan din ka mammara te “Tane” wey migngaranan din te “Dahat” ka weyig ne nalibulung. Ne natelesan ka Manama te nakita rin. ¹¹ Nataman, migkahi e man-e ka Manama, “Egtubu diye te tane ka nakalkalasi ne pinamula, seeye se due me beni wey seeye se me kayu ne egbebehas.” Te sikan de, neyimu e.

¹² Ne nanubu te tane ka langun ne nakalkalasi ne pinamula. Ne natelesan ka Manama te nakita rin. ¹³ Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka igkatelu ne aldew.

14Ne migkahi ka Manama, “Egkeyimu ka me malayag diye te langit ne iyan egpegsuwey te maaldew wey marusilem wey eyew egpeila te pegbunsud te me aldew, te me timpu, wey te me leg-un. ¹⁵ Eglayag sikan-dan diye te langit eyew egteng-ew te kalibutan.” Te sikan de, neyimu e. ¹⁶ Sikan naa, inggimu te Manama ka daruwa ne mallayag; ka aldew wey ka bulan. Ka aldew ne lelayahi, iyan eglayag te maaldew; ne ka bulan, iyan eglayag te marusilem. Ne inggimu rin degma ka me bituen. ¹⁷ Intahu te Manama ka me malayag diye te langit eyew egteng-ew te kalibutan, ¹⁸ wey eyew eglayag te maaldew wey te marusilem, wey eyew egpegsuwey te malayag wey te delem. Ne natelesan ka Manama te nakita rin. ¹⁹ Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka igkeep-at ne aldew.

20Ne migkahi ka Manama, “Egpekeempet kayi te weyig ka nakalkalasi ne ngalap wey egpekeempet degma diye te aw-awangan ka nakalkalasi ne manuk-manuk.” ²¹ Sikan naa, inggimu te Manama ka me bubuyahen ne me ngalap diye te dahat wey ka nakalkalasi ne ngalap diye te weyig wey ke diye te dahat, wey ka nakalkalasi degma ne manuk-manuk. Ne natelesan ka Manama te nakita rin. ²² Ne impanalangi-nan sikandan te Manama te migkahi, “Kabuhul kew. Sikaniyu se me isda,

²+ 1:3: 2Kur 4:6.

³+ 1:6-8: 2Pid 3:5.

empeta niyu ka dahat, ne sikaniyu se me manuk-manuk, empeta niyu ka kalibutan.”²³ Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka igkalimma ne aldew.

24Ne migkahi ka Manama, “Egkeyimu kayi te ampew te tane ka nakalkalasi ne mananap, ka me ayam wey ka me mahintalunan, ka derakel wey mallintek ne me mananap.” Te sikan de, neyimu e.²⁵ Sikan naa, inggimu rin ka langun ne nakalkalasi ne me ayam wey me mahintalunan. Ne natelesan ka Manama te nakita rin.

26⁴ Ne migkahi man-e ka Manama, “Eggimu ki te etew ne iling kanta. Sikandan ka egbuut te me ngalap te weyig, me manuk-manuk, me ayam, wey te langun ne mahintalunan, ka derakel wey ka mallintek ne me mananap.”²⁷ ⁵ ⁶ Sikan naa, inggimu te Manama ka etew iling kandin. Inggimu rin ka lukes wey ka malitan.²⁸ Ne impanalanganan sikandan te Manama ne migkahi, “Kabuhalan niyu kayi te ampew te tane wey sikandan ka egbuut te langun. Sikaniyu ka egbuut te me isda, me manuk-manuk wey te langun ne mananap.²⁹ Igbehey ku kaniyu ka langun ne pinamula ne egbebehas wey ka me behas te kayu, eyew egkeenen niyu.³⁰ Igbehey ku degma te langun ne me mananap, me manuk-manuk, wey te langun ne egmanggeheyinawa ka me pinamula ne meilem

eyew egkeenen dan.” Te sikan de, neyimu e.³¹ Ne nakita te Manama ka langun ne inggimu rin wey natelesan amana sikandin. Ne nasagkup e wey napawe, ne seeye ka igkeen-em ne aldew.

2Sikan naa, napenge e te eggimu ka langit wey ka kalibutan wey ka langun ne nakatahu kayi.² ⁷ ⁸ Te igkapitu ne aldew, miggimeley e ka Manama su napenge e ka langun ne inggimu rin.³ Impanalanganan din ka igkapitu ne aldew wey immatulus din seini, su miggimeley e sikandin te sika ne aldew te langun ne eggimuwen din.

4Iling kayi ka guhuren meytenged te peggimu te kalibutan wey te langit.

Ka inged ne egngaranan te Idin

T e peggimu te Magbebaya ne Manama te langun,⁵ ware pad me pinamula wey me hilmunen ne nanubu te tane, su ware din pad peurani, wey ware pad etew ne egbasuk.⁶ Min-san ware pad uran, piru migmakames e ka tane su duen e weyig ne migligkat diye te diralem te tane.

7⁹ Ne migkuwa ka Magbebaya ne Manama te tane wey inggimu rin ne etew. Inggiyupan din ka irung te etew te egpekeuyag ne geyinawa, wey miggeheyinawe e ka etew.

⁴+ 1:26: 1Kur 11:7.

⁵+ 1:27-28: Hin 5:1-2.

⁶+ 1:27: Mat 19:4; Mar 10:6.

⁷+ 2:2-3: Iks 20:11.

⁸+ 2:2: Hib 4:4,10.

⁹+ 2:7: 1Kur 15:45.

8Ne miggimu ka Magbebaya ne Manama te pinamulaan diye te Idin ne diye dapit te igsile, wey diye din ipeugpe ka etew.⁹ ¹⁰ Ne impatubuan seeye te Magbebaya ne Manama te langun ne nakalkalasi ne kayu ne mateles wey meupiya ne egkeenen se behas. Diye te taliware te pinamulaan, due kayu ne egpakabehey te umul, wey due degma kayu ne egpakabehey te katuenan ke nekey ka meupiya wey ke nekey ka mareet.

10Ne due weyig ne diye migulun te Idin ne nakaweyig te seeye ne pinamulaan. Ligkat dutu, migsisiyak seeye te hep-at ne siyak.¹¹ Ka an-anayan ne siyak, egngaranan te Pisun ne migpeendiye te inged ne egngaranan te Habila ne due bulawan.¹² (Dutu ne inged egkakita ka neelin ne bulawan, mahal ne peemut ne egngaranan te birilyum, wey ka egpangilak-ilak ne me batu ne egngaranan te uniks.)¹³ Ka igkarangeb ne siyak, egngaranan te Gihun ne migpeendiye te inged ne egngaranan te Kus.¹⁴ Ka igkatelu ne siyak, egngaranan te Tigris ne migneus diye dapit te igsile te Asirya. Ka igkeep-at ne siyak, egngaranan te Iyupratis.

15Ne diye ipeugpe te Magbebaya ne Manama te pinamulaan te Idin ka lukes eyew egbasuk wey egtanggu dutu.¹⁶ Migkahiyan din ka lukes, “Egkaayun ka ne egpakakeen te behas te minsan nekey ne kayu kayi te pinamulaan,¹⁷ piru kene ka keen te behas te kayu ne egpakabehey te katuenan ke nekey ka meupiya wey ke nekey ka mareet. Ke egkeen ka te

behas te sika ne kayu, egkapatey ka iya.”

18Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama, “Kene ne meupiya ne egsababeka seini se etew. Keilangan ne eggimuwan ku sikandin te talagbulig ne eleg kandin.”

19Sikan naa ka miggimu ligkat te tane ka Magbebaya ne Manama te langun ne me mananap wey me manuk-manuk wey impanguyan din seeye diye te etew eyew egpangngaranan sikandan. Minsan nekey ka igngaran te etew te tagse sabeka kandin, sikan en iya ka ngaran dan.²⁰ Ne impangngaranan e te etew ka langun ne mananap, me ayam, me mahintalunan, wey me manuk-manuk. Piru ware iya nakita te etew ne eleg ne egpakabulig kandin.

21Purisu impalipipereng te Magbebaya ne Manama ka etew. Te nakalipipereng e sikandin, in-angey e te Manama ka gusuk din wey impakimut din ded ka pali.²² Ne inggimu rin ne malitan ka gusuk ne in-angey rin diye te lukes, wey in-uyan din e ka malitan diye te lukes.²³ Te pegkakita te lukes te malitan, migkahi e sikandin,

“ Te! Seinid en iya ka iling keddi!

K a tul-an din, migligkat te tul-an ku, wey ka sapu din, migligkat degma te sapu ku.

‘ Malitan’ ka ngaran din¹¹ su in-angey man de ligkat te lukes.”

¹⁰ + 2:9: Imp 2:7; 22:2,14.

¹¹ + 2:23 Te Hibuwanen: bayew egpekegsahid ka ngaran te “malitan” wey “lukes.”

²⁴ ¹² Sika ka egpuunan ne eg-engked ka lukes te amey wey iney rin, wey eglunggun e sikandin te asawa rin, wey egkasabeke e sikandan se daruwa.

25Ne sikandan se alunggun, migpalawas, piru ware sikandan ney-ilew.

Ka pegsupak te etew te Manama

³ ¹³ Na, due uled ne iyan ka amana ne utekan te langun ne mananap ne inggimu te Magbebaya ne Manama. Mig-insaan te uled ka malitan, “Ingkenaan kew bes te Manama ne egkeen te langun ne behas te me kayu kayi te pinamulaan?”

2Ne migtabak ka malitan, “Egkaayun key ne egkeen te behas te minsan nekey ne kayu kayi te pinamulaan ³ gawas te behas te kayu ne kayi te taliware. Impanpanayan key te Manama ne kene egpakeenen wey minsan eggsamsam naan de te behas te sika ne kayu eyew kene key egkapatey.”

4Piru migkahi ka uled, “Kene ne malehet ne egkapatey kew. ⁵ Nakahi sika te Manama su nakataha sikandin ne emun ke egkeen kew due, egkapuwasan ka isip niyu wey egpekeiling kew kandin ne egpakataha ke nekey ka meupiya wey ke nekey ka mareet.”

6Te pegkakita te malitan ne mateles ka kayu wey mananam buwa ne egkeenen ka behas, neeyaman sikandin ne egpupu eyew egpakakuwa

te katuenan. Purisu, migpupu e sikandin wey ingkeen din e. Ne imbe-hayan din ka asawa rin wey migkeen e degma sikandin. ⁷ Te nakapenge e sikandan ka migkeen, napuwasan e ka isip dan wey nakamaan-maan e sikandan ne migpalawas bes sikandan. Tened due, migkuwa sikandan te me dewun te kayu ne iggira wey impaneyi dan e seini eyew igbebaag dan.

8Te egkasagkup e, nakarineg sikandan te pegderahebdeb te Magbebaya ne Manama diye te pinamulaan, ne dutu miggeles e sikandan diye te kakayuwan. ⁹ Piru in-umew te Magbebaya ne Manama ka lukes, “Hendei kad e?”

10Ne migtabak ka lukes, “Nakarineg a te pegderahebdeb nu kayi te pinamulaan wey miggeles ad e su naaldeke a tened su migpalawas a.”

11Ne mig-inse ka Manama, “Hentew-a ka mignangen keykew ne migpalawas ka? Migkeen ka te behas te kayu ne ingkene ku keykew?”

12Ne migtabak ka lukes, “Ka malitan ne imbehey nu keddi ka migbehey keddiey te behas te kayu. Sikan naa ka nakakeen a.”

13 ¹⁴ Ne mig-insaan te Magbebaya ne Manama ka malitan, “Mania te inggimu nu seini?”

¹² + 2:24: Mat 19:5; Mar 10:7-8; 1Kur 6:16; Ipi 5:31.

¹³ + 3:1: Imp 12:9; 20:2.

¹⁴ + 3:13: 2Kur 11:3; 1Tim 2:14.

N e migtabak ka malitan, “In-akalan a te uled. Sikan naa ka nakakeen a te behas te kayu.”

Ka peglegpad te Manama tenged te sale

14Ne migkahiyen te Magbebaye ne Manama ka uled,

“ Tenged su inggimu nu sika, egleparan ku sikeykew. Te langun ne mananap, sikeykew re ka egdilusen. Ligkat kuntee, egdul-ug kad e wey egkeen kad te alinepung taman te egpatey ka.

15 ¹⁵ Egpegkuntereen ku sikaniyu te malitan wey ka me kabuhalan niyu degma. Egdekdeken te kabuhalan din ka ulu nu wey egkahaten nu degma ka palu rin.”

16Ne migkahiyen te Manama ka malitan,

“ Tenged te inggimu nu sika, egtimulan ku ka peg-antus nu te peg-anak nu wey masakit ka egkaheram nu ke eglesutan ka. Piru minsan pad due, dakel red ka isip nu te asawa nu wey ¹⁶ sikandin ka egbuut keykew.”

17 ¹⁷ Ne migkahiyen te Manama ka lukes ne si Adan,

“ Tenged te mig-alak ka te asawa nu wey migkeen ka te behas te kayu ne ingkene ku keykew, egdilusen ku ka tane.

L igkat kuntee, wey re egpanubu ka pinamula nu ke egkabaybayaran ke pad ne egbasuk.

18Egpanubu te tane ka me hila-munen wey ka me duhi, wey egkeen ka te me pinamula ne egpanubu diye te kamet. ¹⁹ Ne wey ka egpakahaani te pinamula nu ke egkabaybayaran ke pad ne egbasuk, wey egtihis pad ka limuseng nu. Egkataman, egpakaalibed ka diye te tane ne migligkatan nu. Su inggimu ka ligkat te tane ne egpakaalibed ke red diye te tane.”

20Nataman, migngaranan ni Adan ka asawa rin ki Iba ¹⁸ su sikandin ma ka iney te langun ne etew. ²¹ Ne inggimuwan te Magbebaye ne Manama ensi Adan wey si Iba te manggad ne migligkat te mananap wey impakumbalaan din e sikandan.

Ka pegdeldel ki Adan wey ki Iba ligkat te pinamulaan

22 ¹⁹ Ne migkahi ka Magbebaye ne Manama, “Kuntee, nekeiling e ka etew kanta ne nakataha ke nekey ka meupiya wey ke nekey ka mareet. Keilangan ne kene egpakapupu wey egpakakeen sikandan te behas te kayu ne egpakabehey te umul, su keilangan ne kene egkeuyag sikandan te ware egtamanan.” ²³ Sikan naa ka indeldel e sikandan te Magbebaye ne Manama ligkat te pinamulaan te Idin wey egpabasuken e si Adan te tane ne migligkatan din.

¹⁵ + 3:15: Imp 12:17.

¹⁶ + 3:16 Kene ne klaru seini wey kema ke, “Egkeupian ka ne iyan egmandu te asawa nu, piru” ka malehet ne peggalin kayi.

¹⁷ + 3:17-18: Hib 6:8.

¹⁸ + 3:20 Te Hibuwanen: “egkeuyag” ka kaluwasan te lalag ne “Iba.”

¹⁹ + 3:22: Imp 22:14.

24Ne impaawe e te Manama ka alunggun, wey intahuan din e te me talagtameng ne panalihan ne enggaran te kirubin²⁰ ka diye dapit te igsile te pinamulaan te Idin. Ne imparuma rin ka kumpulan ne egkalegleg wey egkatileng eyew ware etew ne egpakarani-rani te kayu ne egpakabehey te umul.

Si Kain wey si Abil

4Ne migpewulirey e ka alunggun ne si Adan wey si Iba. Nataman, naberes e si Iba wey miglesutan e te lukes. Migkahi si Iba, “Nakaanak a te lukes ligkat te pegbulig te Magbebaya ne Manama.” Purisu inggaran din ka bate ki Kain.²¹ 2 Nataman, nakaanak e man-e sikandin te lukes ne inggaran din ki Abil. Hengkayi te migtulin e ka tahasuled, neyimu si Abil ne talagtameng te me karniru wey si Kain neyimu ne talagbasukan.³ Sabeka ne aldew, migangey si Kain te me behas te pinamula rin ne inhalad din diye te Magbebaya ne Manama.⁴ 22 Piru migangey mule si Abil te me panganey ne anak te me ayam din, ne impanlape din se-eye wey in-alam din ka subla ne me-upiya ne baad dutu wey impanubad din te Magbebaya ne Manama. Ne nahale amana ka Magbebaya ne Manama ki Abil wey te impanubad din,⁵ piru ware sikandin nahale ki Kain wey te inhalad din. Purisu, subla ne nabelu si Kain wey migpaasemud sikandin.⁶ Ne migkahiyen te Magbebaya ne Manama si Kain, “Mania te egkabelu ka wey migpaasemud ka?⁷ Ke me-

upiya ka eggimuwen nu, egdawaten ku perem ka halad nu. Piru ke mareet ka eggimuwen nu, ka sale ka egmandu keykew. Su ka sale egpekeiling te uled ne eg-atang keykew eyew egkahaten ka. Purisu keilangan ne egkatalu nu ka sale.”

8²³ Nataman, migkahiyen ni Kain ka hari rin ne si Abil, “Kuwa kid e Abil. Eggendiye ki te kamet.” Te diyad e sikandan te kamet, in-une y e himatayi ni Kain ka hari rin.

9Ne mig-insaan te Magbebaya ne Manama si Kain, “Hendeid e ka hari nu ne si Abil?”

N e migtabak si Kain, “Hanew te la! Maa sikeddi ka talaggaat te hari ku su!”

10²⁴ Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama ki Kain, “Mania te neyimu nu sika se mareet ne himu? Te pegkakita ku te langesa te hari nu diye te tane, iling te egpakarineg a te laheng din ne egbuyu te pegsuli.¹¹ Tenged te inggimu nu, igdilus ka. Puun kuntee, kene kad e egpakabasuk te tane ne inleneban te langesa te hari nu.¹² Ke egpamula ka, ka tane kenad egbehey te egkahaani. Ne eggelesheles ka wey egkalaag-laag kad e kayi te ampew te tane.”

13Ne migkahiyen ni Kain ka Magbebaya ne Manama, “Mabehat amana ka iglegpad nu keddi.¹⁴

²⁰ + 3:24 Ka kirubin, sabeka ne klasi te panalihan ne egpekeiling te mananap ne due pakpak wey belad.

²¹ + 4:1 Te Hibruwanen: “egpakakuwa” ka kaluwasan te lalag ne “Kain.”

²² + 4:4: Hib 11:4.

²³ + 4:8: Mat 23:35; Luk 11:51; 1Huw 3:12.

²⁴ + 4:10: Hib 12:24.

Indeldel a nikeykew ligkat te seini ne tane wey diye te tangkaan nu. Eggeles-heles ad wey egkalaag-laag ad kayi te ampew te tane, wey eggimatayan ad te minsan hentew ne egpakakita keddief.”

15Piru migtabak ka Magbebaye ne Manama kandin, “Kene, su sika se egpekeyimatey keykew, egleparan ku degma te pitu ne lupi.” Sikan naa, intahuan te Magbebaye ne Manama te tuus si Kain eyew kene egkeyimatayan te egpakakita kandin. ¹⁶ Sikan de iya ne mig-awe e si Kain diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama wey diyad e mig-ugpe te inged ne egngaranan te Nud, ²⁵ ne diye dapit te igsile ligkat te Idin.

Ka me kabuhalan ni Kain

17Ne migpewulirey e si Kain te asawa rin. Nataman, naberes e ka asawa rin wey mig-anak te lukes ne migngaranan dan ki Inuk. Ne migpasasindeg si Kain te siyudad ne migngaranan din ki Inuk, su impasangey rin te anak dan ne panganey. ¹⁸ Si Inuk, nakaanak ki Irad. Ne si Irad, nakaanak ki Mihuhail. Ne si Mihuhail, nakaanak ki Mitusail. Ne si Mitusail, nakaanak ki Lamik. ¹⁹ Ne si Lamik, migduruwey. Si Ada wey si Sila ka ngaran te me asawa rin. ²⁰ Si Ada nakaanak e ki Habal. Ne si Habal ka migligkatan te talaayamen ne mig-ugpe diye te me balungbalung. ²¹ Due inggiba ni Habal ne egngaranan ki Hubal. Si Hubal ka migligkatan te langun ne egkateu ne egpanguglung wey epa-

mulendag. ²² Ne miglesutan e degma si Sila ki Tubalkain. Si Tubalkain ka an-anayan ne talagpanayab te burunsi wey me putew. Due atebey ni Tubalkain ne egngaranan ki Naama. ²³ Ne migkahiyani ni Lamik ka daruwa ne asawa rin,

“ Ada, Sila, pammineg kew keddi.

N akapatey a te kanakan ne nakapali keddi.

24Ke pitu ne lupi ka igsuli te etew ne egpakapatey ki Kain,

p itu ne pulu wey pitu (77) mule ne lupi ka igsuli te etew ne egpakapatey keddi.”

Ka me kabuhalan ni Sit

25Ne migpewulirey e man-e si Adan wey si Iba wey nakaanak e man-e te lukes. Migkahi si Iba, “Imbehayan ad e man-e te Manama te anak ne lukes ne inliwan din ki Abil ne inggimatayan ni Kain.” Sikan naa, ingngaranan din ka bate ki Sit. ²⁶ Si Sit nakaanak te lukes ne migngaranan din ki Inus. Te seeye ne timpu, migbunsud ka me etew ne mig-ampu wey migsaye te Manama, wey Magbebaye ne Manama ka ngaran din ne ig-umew ran.

Ka me kabuhalan ni Adan
(1 Kru. 1:1-4)

5 ²⁷ Seini ka pangguhuren meytenged te me kabuhalan ni Adan. (Te peggimu te Manama te me etew,

²⁵ + 4:16 Te Hibruwanen: “egkalaag-laag” ka kaluwasan te lalag ne “Nud.”

²⁶ + 4:25 Te Hibruwanen: “imbehayan” ka kaluwasan te lalag ne “Sit.”

²⁷ + 5:1-2: Hin 1:27-28.

²⁸ + 5:2: Mat 19:4; Mar 10:6.

inggimu rin sikandan ne iling kandin. ² ²⁸ Inggimu rin sikandan ne lukes wey malitan wey impanalanganin din sikandan wey ingngaranan din te “Etew.”) ³ Te 130 e ka idad ni Adan, nakaanak pad sikandin te lukes ne migsupu kandin ne ingngaranan din ki Sit. ⁴ Pegkeetew ni Sit, neuyag pad si Adan seled te walu ne gatus (800) ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ⁵ Migginguma pad te 930 ka idad ni Adan ne hendue migpatey sikandin.

6Te 105 e ka idad ni Sit, nakaanak sikandin te lukes ne si Inus. ⁷ Pegkeetew ni Inus, neuyag pad si Sit seled te 807 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ⁸ Migginguma pad te 912 ka idad ni Sit ne hendue migpatey sikandin.

9Te siyam e ne pulu (90) ka idad ni Inus, nakaanak sikandin te lukes ne si Kinan. ¹⁰ Pegkeetew ni Kinan, neuyag pad si Inus seled te 815 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ¹¹ Migginguma pad te 905 ka idad ni Inus ne hendue migpatey sikandin.

12Te pitu e ne pulu (70) ka idad ni Kinan, nakaanak sikandin te lukes ne si Mahalalil. ¹³ Pegkeetew ni Mahalalil, neuyag pad si Kinan seled te 840 ne leg-un, wey nakaanak pad sikandin te me lukes wey me malitan. ¹⁴ Migginguma pad te 910 ka idad ni Kinan ne hendue migpatey sikandin.

15Te hen-em e ne pulu wey lalimma (65) ka idad ni Mahalalil, nakaanak sikandin te lukes ne si Harid. ¹⁶ Pegkeetew ni Harid, neuyag pad si Mahalalil seled te 830 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ¹⁷ Migginguma pad te 895 ka idad ni Mahalalil ne hendue migpatey sikandin.

18Te 162 e ka idad ni Harid, nakaanak sikandin te lukes ne si Inuk. ¹⁹ Pegkeetew ni Inuk, neuyag pad si Harid seled te walu ne gatus (800) ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ²⁰ Migginguma pad te 962 ka idad ni Harid ne hendue migpatey sikandin.

21Te hen-em e ne pulu wey lalimma (65) ka idad ni Inuk, nakaanak sikandin te lukes ne si Mitusila. ²² Te pegkeetew ni Mitusila, amana ne talag-alukuy si Inuk te Manama seled te tatelu ne gatus (300) ne leg-un, wey nakaanak pad man-e si Inuk te me lukes wey me malitan. ²³ Purisu migginguma te 365 ka idad din. ²⁴ ²⁹ Ne amana talag-alukuy si Inuk te Manama. Nataman, warad e kitaa si Inuk su imbatun e sikandin te Manama.

25Te 187 e ka idad ni Mitusila, nakaanak sikandin te lukes ne si Lamik. ²⁶ Pegkeetew ni Lamik, neuyag pad si Mitusila seled te 782 ne leg-un, wey nakaanak pad sikandin te me lukes wey me malitan. ²⁷ Migginguma pad te 969 ka idad ni Mitusila ne hendue migpatey sikandin.

²⁹ + 5:24: Hib 11:5; Hud 14.

28Te 182 e ka idad ni Lamik, nakaanak sikandin te lukes ²⁹ wey migngaranan din sikandin ki Nuwi ³⁰ su migkahi sikandin, “Seini ne bate ka egpakabulig kanta te keyirapan ta tenged te pegdilus te Magbebaya ne Manama te tane.” ³⁰ Pegkeetew ni Nuwi, neuyag pad si Lamik seled te 595 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan. ³¹ Migginguma pad te 777 ka idad ni Lamik ne hendue migpatey sikandin.

32Te miglalimme e ne gatus (500) ka idad ni Nuwi, nakaanak sikandin te tatelu ne lukes ne ensi Sim, si Ham, wey si Hapit.

Ka mareet ne me himu te me etew

6 ³¹ Nataman, migmasalig e ka me etew kayi te ampew te tane, wey migmasalig e degma ka anak dan ne me malitan. ² Te pegkakita te me anak te Manama ne mateles amana ka me mengebay, impangasawa ran e ka igkeupii ran. ³ Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama, “Kena a egkeupian ne egkeuyag ka me etew te ware egtamanan, su etew re sikandan. Egbehayan ku naan de sikandan te 120 ne leg-un. Ne egkataman, egparusaan kud sikandan.” ⁴ ³² Te seeye ne timpu wey minsan pad te egpakasinundul ne me leg-un, due me eleggasi kayi te ampew te tane. Sikandan ka me kabuhalan te seeye se me anak te Manama ne nakapangasawa te me mengebay. Ka me eleggasi ka me bahani wey ka migbantug ne me etew te

dengan ne timpu.

5 ³³ Nakita te Magbebaya ne Manama ne egkansasnasiaan e ka mareet ne hinimuwan te me etew kayi te ampew te tane. Mareet layun ka langun ne egsumsumanen dan wey ka igkeupii ran. ⁶ Ne dutu, nekegsendit e ka Magbebaya ne Manama te neyimu rin ka etew kayi te ampew te tane, wey miglungku e sikandin. ⁷ Purisu migkahi e sikandin, “Egguleen ku kayi te ampew te tane ka me etew ne inggimu ku. Egguleen ku degma ka langun ne me mananap wey me manuk-manuk su nekegsendit a te neyimu ku sikandan.” ⁸ Piru, due sabeka ne etew ne ingkahale te Magbebaya ne Manama, sikandin si Nuwi.

Ka peggimu ni Nuwi te arka

9 ³⁴ Seini ka pangguhuren meytenged ki Nuwi. Matareng ne etew si Nuwi, ware igkarew-ey kandin te seeye ne timpu, wey talag-alukuy sikandan te Manama. ¹⁰ Ne due tatelu ne anak din ne ensi Sim, si Ham, wey si Hapit.

11Piru nakita te Manama ne mareet ka дума ne me etew, wey nekeempet e ka mareet ne hinimuwan dan kayi te ampew te tane. ¹² Nakita rin ne mareet e ka kalibutan su subla ne mareet ka hinimuwan te langun ne etew.

13Ne migkahiyen te Manama si Nuwi, “Egguleen ku ka langun ne etew su nekeempet e ka mareet ne

³⁰ + 5:29 Ka “Nuwi”, hendue te Hibuwanen ne lalag ne iyan igpasabut se “liwang”.

³¹ + 6:1-4: Hub 1:6; 2:1.

³² + 6:4: Num 13:33.

³³ + 6:5-8: Mat 24:37; Luk 17:26; 1Pid 3:20.

³⁴ + 6:9: 2Pid 2:5.

hinimuwan dan kayi te ampew te tane. Eggukuman ku sikandan дума te kalibutan. ¹⁴ Purisu, kuwa ka te kayu ne enggaran te gupir wey himu ka te arka. Paninabengi nu naa ka seled, wey pamiketa nu ka seled wey ka lihawangan. ¹⁵ Himuwa nu seini ne 133 ne mitrus ka kalayat, daruwa ne pulu wey daruwa (22) ne mitrus ka kaluag, wey sapulu wey tatelu (13) ne mitrus ka katikang. ¹⁶ Atepi nu naa seini wey tukehi nu te liware te mitrus ka batang te lilliyungan. Himuwa nu seini ne tatelu ne andana wey himuwi nu te gumawan diye te kakiliran. ¹⁷ Egpasipukan ku ka kalibutan eyew egkahule ka langun ne miggeheyinawa. Egpatey ka langun, ¹⁸ piru eggimu a te kasabutan дума keykew. Untud kew te arka se alunggun дума te me anak nu wey te me asawa ran. ¹⁹⁻²⁰ Paseled ka te arka te tigsabeka ne lunggunan te langun ne nakalkalasi ne mananap, me manuk-manuk, wey te langun ne egdul-ug. Eggendue sikandan te keykew eyew kene sikandan egpamatey. ²¹ Uyan ka man-e te nakalkalasi ne egkakeen wey itines nu eyew due egkakeen niyu wey te me mananap.” ²² ³⁵ Ne intuman ni Nuwi ka langun ne insuhu te Manama kandin.

Ka pegsipuk te weyig

⁷Nataman, migkahiyen e te Magbebaya ne Manama si Nuwi, “Untud kew e se taltalaanak te arka, su te langun ne etew kayi te ampew te tane, sikeykew re ka nakita ku ne matareng. ² Uyan ka te tigpitu ne lunggunan te langun ne nakalkalasi ne mananap

ne in-isip ne malinis. ³⁶ Piru ka me mananap ne in-isip ne malindit, tigsalimbeka re ne lunggunan uyana nu. ³ Uyan ka man-e te tigpitu ne lunggunan te langun ne nakalkalasi ne manuk-manuk te aw-awangan, eyew egkabuhal pad sikandan kayi te ampew te tane. ⁴ Te igkapitu ne aldew kuntee, egpeuranen ku te hep-at ne pulu (40) ne aldew wey hep-at ne pulu (40) ne karusileman eyew egpatey ka langun ne inggimu ku kayi te ampew te tane.” ⁵ Ne intuman ni Nuwi ka langun ne insuhu kandin te Magbebaya ne Manama.

⁶Te impasipukan ka kalibutan, hen-em e ne gatus (600) ka idad ni Nuwi. ⁷ ³⁷ Ne mig-untud e te arka si Nuwi дума te asawa rin wey te me anak din дума te me asawa ran eyew kene egpamatey te pegsipuk te weyig. ⁸ Seeye se in-isip ne malinis wey ke malindit naa ne me mananap, me manuk-manuk, wey ka langun ne egdul-ug, ⁹ nekeglunggunan sikandan ka nanguntud te arka дума ki Nuwi sumale te insuhu te Manama kandin. ¹⁰ Peglihat te pitu ne aldew, migbunsud e ka weyig ne migsipuk te kalibutan.

¹¹ ³⁸ Te seeye ne timpu, hen-em e ne gatus (600) ka idad ni Nuwi. Te igkasapulu e wey pitu (17) ne aldew te igkarangeb ne bulan, naluwangan e ka langun ne sebseb wey nabusbus e ka langun ne weyig ne diye te langit. ¹² Ne mig-uranaan ka kalibutan seled te hep-at ne pulu (40) ne aldew wey hep-at ne pulu (40) ne karusile-

³⁵ + 6:22: Hib 11:7.

³⁶ + 7:2 Ka “mananap ne malinis” ka mananap ne eleg ne igbehey te Manama.

³⁷ + 7:7: Mat 24:38-39; Luk 17:27.

³⁸ + 7:11: 2Pid 3:6.

man. ¹³ Te aldew ne migbunsud e mig-uran, mig-untud e si Nuwi te arka duma te asawa rin wey ka tatelu ne me anak dan ne ensi Sim, Ham, wey Hapit wey ka me ambey ran. ¹⁴ Ne nanguntud degma duma kandan ka langun ne nakalkalasi ne mananap, ka me mahintalunan wey ka me ayam, ka me derakel wey mallilintek, wey ka langun ne nakalkalasi ne manuk-manuk. ¹⁵ Nekeglunggun ka langun ne klasi te mananap ne induma ni Nuwi te mig-untud te arka, ¹⁶ sumale te insuhu te Manama. Nataman, inlekeban e te Magbebaye ne Manama ka gumawan te arka.

17Ware migkerit ka uran seled te hep-at ne pulu (40) ne aldew. Ne migdakel e ka weyig, wey mig-antew e ka arka. ¹⁸ Ne migpanaman-taman migtulun ka weyig wey migduu e, wey mig-antew-antew e ka arka diye te weyig. ¹⁹ Tenged te nasublaan e ka pegdakel te weyig, natimpaan e ka me bubungan kayi te ampew te tane, minsan me matikang. ²⁰ Natimpaan ka puntul te me bubungan te me pitu ne mitrus. ²¹ Sikan naa ka nahule e ka langun ne eggeheyinawa—ka langun ne manuk-manuk wey ka langun ne mananap, mahintalunan wey ayam, wey ka langun ne etew. ²² Naamin nammatey ka eggeheyinawa kayi te ampew te tane. ²³ Inggule te Magbebaye ne Manama ka langun kayi te kalibutan. Ne si Nuwi naan de wey ka me duma rin ne nekeuntud te arka ka ware nammatey. ²⁴ Ne nabunbunan te weyig ka kalibutan seled te 150 ne aldew.

Ka pegtigkus te weyig

8Te seeye ne timpu, ware ded nalingawi te Manama ensi Nuwi wey

ka langun ne mananap ne duma rin diye te arka. Seeye naa, impakalaman din ka kalibutan wey migbunsud e degma migtigkus ka weyig. ² Ne insengseng din e ka langun ne sebseb wey ka langun ne imbayaan te weyig ne diye te langit, wey migkerit e ka uran. ³ Ne migpabulus migtigkus ka weyig. Te miggingume e te 150 ne aldew ka pegsipuk te weyig, ⁴ nakasanglad e ka arka diye te me bubungan diye te Ararat te igkasapulu wey pitu (17) ne aldew te igkapitu ne bulan. ⁵ Ne migpabulus migtigkus ka weyig taman te egkakite e ka puntul te me bubungan te an-anayan ne aldew te igkasapulu ne bulan.

6Te miglihad e ka hep-at ne pulu (40) ne aldew, inlukatan e ni Nuwi ka bintangana te arka. ⁷ Ne dutu inlekaan din e ka sabeka ne uwak, wey miglayang-layang e seini taman te neetiyan e ka weyig. ⁸ Nataman inlekaan e man-e ni Nuwi ka sabeka ne selepati eyew egkanengnengan din ke mababew e ka weyig. ⁹ Piru ware egkalatunan te selepati su maralem pad ka weyig, wey miglibed e sikandin diye ki Nuwi diye te arka. Impalatun ni Nuwi ka selepati diye te belad din wey impaseled e diye te arka. ¹⁰ Ne migtetahad pad sikandin te pitu ne aldew, wey inlekaan din e man-e ka selepati. ¹¹ Te egkasagkup e, miglibed e ka selepati ne migbange te meilem ne dewun te kayu ne ulibu! Sikan naa ka nakanengneng e si Nuwi ne mababew e ka weyig. ¹² Nataman migtetahad pad man-e si Nuwi te lein ne pitu ne aldew. Ne inlekaan din e man-e ka selepati, wey warad seini miglibed.

13Te 601 e ka idad ni Nuwi, te an-anayan ne aldew te an-anayan ne bulan, neetiyan en iya ka weyig. Ne inlekat e ni Nuwi ka atep te arka wey migpamantew sikandin. Ne dutu, nakita rin ne nammare e ka tane!
¹⁴ Te igkararuwa ne pulu wey pitu (27) ne aldew te igkarangeb ne bulan, migmammare en iya ka tane.

15Ne migkahiyen te Manama si Nuwi, ¹⁶ “Lihawang kew e due te arka ka taltalaanak duma te me ambey nu. ¹⁷ Palihawanga nud degma ka langun ne mananap wey me manuk-manuk eyew egkabuhal wey egpekeempet kayi te ampew te tane.” ¹⁸ Seeye naa, miglihawang e ensi Nuwi ka taltalaanak duma te me ambey rin. ¹⁹ Ka langun ne mananap, ka me mahintalunan wey me ayam, wey ka langun ne me manuk-manuk, nanlihawang e degma te arka sumale te kandan ne klasiyan.

Ka pegpanubad ni Nuwi

20Ne miggimu si Nuwi te altar ne eg-unturan te egtutungen ne mananap, wey mig-angey sikandin te langun ne klasi te mananap wey manuk-manuk ne in-isip ne malinis. Intutung din seeye diye te altar isip igpanubad diye te Magbebaye ne Manama. ²¹ Te naarek e te Magbebaye ne Manama ka lansi, nahale sikandin wey migkahi diye te geyinawa rin, “Kene kud en iya egdilusen ka tane tenged te neyimu te me etew, minsan ke mareet iya ka suman-suman dan ligkat te bate pad sikandan. Kene kud e egguleen ka langun ne eggeheyinawa, iling te neyimu ku.

³⁹ + 9:1: Hin 1:28.

⁴⁰ + 9:4: Lib 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Diy 12:16,23; 15:23.

⁴¹ + 9:6: Iks 20:13; Hin 1:26.

22“Taheed te duen pad kalibutan,

D uen pad timpu ne egpakapamula wey egpakahaani,

D ue timpu ne maagsil wey due timpu ne meinit,

D ue degma timpu ne eggulabung wey due degma timpu ne eglengleng,

D ue maaldew wey due marusilem.

S eini se langun, kene egkataman.”
 Ka kasabutan te Manama diye ki Nuwi

9 ³⁹ Impanalanganin te Manama si Nuwi wey ka me anak din wey migkahiyen, “Kabuhal kew eyew egpekeempet ka me kabuhalan niyu kayi te ampew te tane. ² Egkengaaldek kaniyu ka langun ne mananap, me manuk-manuk, wey me ngalap. Sikaniyu ka egbuut kandan, ³ wey egpakakeen kew e kuntee due. Dengan, iyan ku re imbehey kaniyu ka me pinamula eyew egkeenen niyu. Piru kuntee, igbehey kud degma kaniyu seini se langun eyew egkeenen niyu. ⁴ ⁴⁰ Piru kene kew en iya keen te mananap ne ware naawe ka langesa te peggimatey, tenged su ka langesa ka migligkatan te geyinawa. ⁵ Ke due etew ne eggimatey te etew, eglegparan ku sikandin. Ke due mananap ne eggimatey te etew, eglegparan ku degma sika. ⁶ ⁴¹ Minsan hentew ka eggimatey, eggimatayan degma sikandin.

Su inggimu te Manama ka etew ne nekeiling kandin. ⁷ ⁴² Ne sikaniyu, kabuhal kew naa eyew egpekeempet kew kayi te ampew te tane.”

8Ne migkahiyen te Manama ensi Nuwi wey ka me anak din, ⁹ “Kuntee, eggimu a te kasabutan duma keykew wey peendiye te langun ne kabuhalan niyu, ¹⁰ wey peendiye man-e te langun ne eggeheyinawa—ka me manuk-manuk wey me mananap—ka langun ne nanlihawang te arka duma kaniyu. ¹¹ Seini ka kasabutan ne eggimuwen ku diye te kaniyu: Kene kud e egguleen ka langun ne eggeheyinawa pinaahi te pegpasipuk te weyig. Kene kud eg-abayan te egdereet ka kalibutan pinaahi te pegsipuk te weyig.” ¹² Ne migkahi e man-e ka Manama, “Ka palinneu te kasabutan ta wey te langun ne mananap, wey peendiye te egginguma ne me kabuhalan niyu, ¹³ iyan ka baluntu ne egpalepawen ku diye te me gapun. Sika ka palinneu te kasabutan ku kaniyu te nangugpe te kalibutan. ¹⁴ Tagse eglibulungen ku ka me gapun diye te aw-awangan ne egkakite e ka baluntu, ¹⁵ egsumsumanen ku ka kasabutan ta wey peendiye te langun ne mananap ne kenad en iya egkahule ligkat te pegsipuk te weyig ka langun ne eggeheyinawa. ¹⁶ Emun ke eglepew e ka baluntu diye te me gapun, egpitawen ku seini wey egsumsumanen ku ka ware egtamanan ne kasabutan ta wey peendiye te langun ne eggeheyinawa kayi te ampew te tane. ¹⁷ Sika ka palinneu te inggimu ku ne kasabutan ta wey peendiye te langun ne eggeheyinawa kayi te ampew te tane.”

Ka me anak ni Nuwi

18Seini ka me anak ni Nuwi ne nanlihawang diye te arka—si Sim, si Ham wey si Hapit. (Si Ham ka amey ni Kanaan.) ¹⁹ Seini se tatelu ne anak ni Nuwi, iyan migligkatan te langun ne etew kayi te ampew te tane.

20Si Nuwi, talagbasukan wey sikandin ka an-anayan ne migpamula te paras. ²¹ Due timpu ne miginum sikandin te binu ne puun te paras, wey newubug e sikandin. Ne dutu, nakalipereng e sikandin diye te balungbalung din se migpalawas. ²² Ne nakita ni Ham ne amey ni Kanaan ka amey rin ne migpalawas. Sikan naa ka migkahiyen din e ka daruwa ne suled din diye te lihawangan. ²³ Ne migkuwa si Sim wey si Hapit te manggad wey insampey ran diye te pamanayen dan. Ne mig-isues sikan dan ka migseled diye te balungbalung ka migbunbun te amey ran. Warad iya sikandan miglilingey eyew kene dan egkakita ka amey ran ne migpalawas. ²⁴ Nataman, te naalipasasan e si Nuwi wey nanengnengan din e ka inggimu ni Ham ne igkalitan ne anak din, ²⁵ migkahi e sikandin,

“ Egkarilus si Kanaan. Egkeyimu sikandin ne uripen te me suled din.”

26Ne migkahi man-e sikandin,

“ Sayeen ka Magbebaye ne Manama, ka Manama ni Sim!

E gkeyimu ne uripen ni Sim si Kanaan.

27Egbuhalen te Manama si Hapit

⁴² + 9:7: Hin 1:28.

w ey eglemung ka me kabuhalan din te me kabuhalan ni Sim.

N e egkeuripen degma ni Hapit si Kanaan.”

28Pegkapenga te pegsipuk te weyig, neuyag pad si Nuwi te 350 ne leg-un. ²⁹ Ne migpatey sikandin te 950 e ka idad din.

Ka me kabuhalan te me anak ni Nuwi

(1 Kru. 1:5-23)

10Seini ka pangguhuren meytenged te me kabuhalan te me anak ni Nuwi ne si Sim, si Ham, wey si Hapit. Nakaanak sikandan te napenge e ka pegsipuk te weyig.

2Ne seini ka me lukes ne anak ni Hapit—si Gumir, si Magug, si Maday, si Haban, si Tubal, si Misik, wey si Tiras. ³ Seini ka me lukes ne anak degma ni Gumir—si Askinas, si Ripat, wey si Tuggarma. ⁴ Seini ka me lukes ne anak ni Haban—si Ilisa, si Tarsis, si Kitim, wey si Dudanim. ⁵ Sikandan ka me kaapuan te me etew ne nekeempet nangugpe diye te ilis te dahat wey diye te me pulu te dahat. Sikandan langun ka me kabuhalan ni Hapit ne nangugpe diye te nalein-lein ne me inged, wey nalein-lein e degma ka me tribu wey linalahan dan.

6Ne seini ka me lukes ne anak ni Ham—si Kus, si Ihiptu, si Put, wey si Kanaan. ⁷ Seini degma ka me lukes ne anak ni Kus—si Siba, si Habila, si Sabta, si Raama, wey si Sabtika. Ne seini degma ka me lukes ne anak ni Raama—si Siyiba wey si Didan. ⁸ Ne

duen pad man-e anak ni Kus ne egnaranan ki Nimrud, ne iyan an-anayan ne bahani kayi te ampew te tane ⁹ wey subla ne meinges ne manningen. Purisu, ke due meinges ne manningen, due degma lalaha ne eggenendue, “Egpekeiling seini ne etew ki Nimrud te meinges ne manningen.”

¹⁰ Ka an-anayan ne me siyudad ne migmanduan ni Nimrud, iyan sika se Babil, Irik, wey Akad. Seini se tatelu ne siyudad sakup te inged ne egnaranan te Sinar. ¹¹ Puun te se-eye ne inged, miggendiye si Nimrud te Asirya wey migpasasindeg sikandin te me siyudad ne Ninibi, Rihubut-ir, Kala, ¹² wey Risin ne diye te eletanan te Ninibi wey Kala, ka dakel ne siyudad.

13Si Ihiptu ka kaapuan te me matig-Ludim, me matig-Anamim, me matig-Lihabim, me matig-Naptuhim, ¹⁴ me matig-Patrusim, me matig-Kasluhim, wey me matig-Kapturim (ne migligkatan te me Pilistihanen.)

15Ka panganey ne anak ni Kanaan iyan si Sidun, ne kaapuan te me Sidunihanen wey te me Hitihanen, ¹⁶ me Hibusihanen, me Amurihanen, me Girgasihanen, ¹⁷ me Hibihanen, me Arkihanen, me Sinihanen, ¹⁸ me Arbadihanen, me Simarihanen, wey te me Hamatihanen. Nataman, natalagtag e ka me tribu ne kabuhalan ni Kanaan, ¹⁹ wey nekeempet e sikandan nangugpe puun te Sidun peendiye te Girara taman te Gasa, peendiye man-e te Suduma, Gumura, Adma wey Sibuwim taman te Lasa. ²⁰ Sikandan langun ka me kabuhalan ni Ham. Ne nalein-lein ne me inged ka nangugpaan dan wey nalein-lein degma ka me tribu wey linalahan dan.

21Ne ka kakey ni Hapit ne si Sim, iyan migligkatan te langun ne Hibruwanen. ²² Seini ka me lukes ne anak ni Sim—si Ilam, si Asur, si Arpaksad, si Lud, wey si Aram. ²³ Seini degma ka me lukes ne anak ni Aram—si Us, si Hul, si Gitir, wey si Mas. ²⁴ Ne si Arpaksad ka amey ni Sila, wey si Sila ka amey ni Ibir. ²⁵ Ne si Ibir due daruwa ne anak ne me lukes. Si Pilig ka ngaran te sabeka su te timpu rin, nabaad ka keet-etawan te kalibutan. Ne si Huktan ka ngaran te suled din. ²⁶ Ne si Huktan ka amey ni Almudad, ni Silip, ni Asarmabit, ni Hira, ²⁷ ni Aduram, ni Usal, ni Dikla, ²⁸ ni Ubal, ni Abimail, ni Siba, ²⁹ ni Upir, ni Habila, wey ni Hubab. Sikandan langun ka me anak ni Huktan. ³⁰ Diye sikan-dan nangugpe te inged ligkat te Misa taman te Sipar ne diye te me bubungan ne dapit te igsile. ³¹ Sikandan langun ka me kabuhalan ni Sim. Ne nalein-lein ne me inged ka nangugpaan dan wey nalein-lein e degma ka me tribu wey linalahan dan.

32Sikandan langun ka me kabuhalan te me anak ni Nuwi ne neyimu ne nalein-lein ne me nasud sumale te me kaap-apuan dan. Te napenge e ka pegsipuk te weyig, natalagtag e sikandan minsan hendei.

Ka titikangi ne baley diye te Babil

11An-anayan, sabeka re ka linalahan te me etew kayi te ampew te tane. ² Te nangalin e ka me etew ne egpuun diye te igsile, nekeuma sikan-dan diye te maluag ne napu ne egn-garanan te Sinar wey diyad e sikan-dan nangugpe. ³⁻⁴ Ne migpalalahey sikandan ne miggenendue, “Eggimu ki te siyudad ne due titikangi ne baley ne

egpekeuma diye te langit eyew egma-bantug ka ngaran ta, wey eyew kene ki egmekegsuwey-suwey kayi te ampew te tane. Egpangimu ki te tisa ne egdalapen ta te hapuy eyew egmakehal.” Sikan naa ka migpangimu e sikandan te me tisa wey migkuwa te piket eyew egpegdeketen dan ka me tisa.

5Ne migpamaneug ka Magbebaya ne Manama eyew egleuy te siyudad wey te baley ne titikangi ne eggimuwen te me etew. ⁶ Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama, “Pitew kew! Nasabeka ka seini ne me etew wey sabeka re ka linalahan dan. Ne seini se inggimu ran bunsuranan pad te egpangimuwen dan. Kene egkaluhey, egpekeyimu e sikan-dan te langun ne igkeupii ran. ⁷ Na,” kahi te Magbebaya ne Manama, “egpamaneug ki eyew egpegsewuhen ta ka linalahan dan eyew kene egpekegsabutey sikandan.” ⁸ Sikan naa ka impegsuwey-suwey e sikan-dan te Magbebaya ne Manama kayi te intiru ne kalibutan wey ware dan e nakabulus ka eggimu te siyudad. ⁹ Purisu Babil ⁴³ ka ngaran te siyudad su diye libeha te Magbebaya ne Manama ka langun ne linalahan, wey diye migligkat ne impegsuwey-suwey rin sikandan kayi te intiru ne kalibutan.

Ka me kabuhalan ni Sim
(1 Kru. 1:24-27)

10Ne seini ka me kabuhalan ni Sim. Te miglihad e ka daruwa ne leg-un te pegsipuk te weyig, mahatus (100) e ka idad ni Sim wey nakaanak e sikandin te lukes ne si Arpaksad. ¹¹ Nataman, neuyag pad si Sim seled te

⁴³ + 11:9 Te Hibruwanen: “egkalibeg” ka kaluwasan te lalag ne “Babil.”

lalimma pad ne gatus (500) ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

12Te tatelu e ne pulu wey lalimma (35) ka idad ni Arpaksad, nakaanak sikandin te lukes ne si Sila. ¹³ Nataman, neuyag pad si Arpaksad seled te 403 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

14Te tatelu e ne pulu (30) ka idad ni Sila, nakaanak sikandin te lukes ne si Ibir. ¹⁵ Nataman, neuyag pad si Sila seled te 403 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

16Te tatelu e ne pulu wey lalimma (35) ka idad ni Ibir, nakaanak sikandin te lukes ne si Pilig. ¹⁷ Nataman, neuyag pad si Ibir seled te 430 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

18Te tatelu e ne pulu (30) ka idad ni Pilig, nakaanak sikandin te lukes ne si Riyu. ¹⁹ Nataman, neuyag pad si Pilig seled te 209 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

20Te tatelu e ne pulu wey daruwa (32) ka idad ni Riyu, nakaanak sikandin te lukes ne si Sirug. ²¹ Nataman, neuyag pad si Riyu seled te 207 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

22Te tatelu e ne pulu (30) ka idad ni Sirug, nakaanak sikandin te lukes ne si Nahur. ²³ Nataman,

neuyag pad si Sirug seled te daruwa ne gatus (200) ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

24Te daruwe e ne pulu wey siyam (29) ka idad ni Nahur, nakaanak sikandin te lukes ne si Tira. ²⁵ Nataman, neuyag pad si Nahur seled te 119 ne leg-un, wey nakaanak pad man-e sikandin te me lukes wey me malitan.

26Te pitu e ne pulu (70) ka idad ni Tira, nakaanak sikandin te tatelu ne lukes ne ensi Abram, si Nahur, wey si Haran.

Ka me kabuhalan ni Tira

27Ne seini ka pangguhuren meyitenged te me kabuhalan ni Tira. Si Tira ka amey enni Abram, Nahur wey ni Haran. Si Haran ka amey ni Lut, ²⁸ wey diye migpatey si Haran te siyudad ne miglesutan din ne egnaranan te Ur ne sakup te me Kaldiya. Te pegpatey rin, neuyag pad mule ka amey rin ne si Tira. ²⁹ Ne nakaasawe e si Abram ki Saray wey nakaasawe e si Nahur ki Milka ne anak ni Haran. Si Haran ka amey degma ni Iska. ³⁰ Ne si Saray, ware mig-anak su kene egpakaanak sikandin.

31Mig-awe si Tira diye te siyudad te Ur ne sakup te me Kaldiya wey induma rin ka anak din ne si Abram wey ka ambey rin ne si Saray, wey ka apu din ne si Lut ne anak ni Haran. Eggendiye perem sikandan te inged ne Kanaan, piru te pegginguma ran diye te siyudad te Haran, diyad e sikandan mig-ugpe. ³² Ne diye namatey si Tira te Haran te 205 ka idad din.

Ka peg-umew te Manama ki Abram

12⁴⁴ Ne migkahi ka Magbebaye ne Manama ki Abram, “Engkeri nu ka inged nu, ka me karumaan nu, wey ka pamilya te amey nu, wey hendiye ka te inged ne igpakita ku keykew. ² Egbehayan ku sikeykew te masalig ne me kabuhalan eyew egkeyimu sikandan ne dake! ne nasud. Egpanalanginan ku sikeykew wey egmabantug ka ngaran nu eyew egkeyimu ka ne panalangin te langun. ³ ⁴⁵ Egpanalanginan ku ka etew ne egbulig keykew, piru ka etew ne egdilus keykew, igdilus ku degma. Pinaahi keykew, egpanalanginan ku ka langun ne nasud kayi te ampew te tane.”

4Sikan naa ka mig-awe e si Abram diye te Haran sumale te insuhu te Magbebaye ne Manama kandin wey migduma kandin si Lut. Te seeye ne timpu, pitu e ne pulu wey lalimma (75) ka idad ni Abram. ⁵ Induma ni Abram si Saray ne asawa rin, wey si Lut ne anaken din, wey in-uyan din ka langun ne karatuan dan wey me uripen ne nakuwa ran diye te Haran. Ne migligkat e sikandan ka eggendiye te inged te Kanaan.

T e nekeuma ran e diye te Kanaan, ⁶ migleus pad man-e ensi Abram diye te matulus ne kayu ne diye te Muri, marani te inged te Sikim. (Diye pad nangugpe ka me Kanaanen te seeye ne timpu.) ⁷ ⁴⁶ Ne nataman, migpakita ka Magbebaye ne Manama ki Abram ne migkahi, “Seini ne tane ka igbehey ku te me kabuhalan nu.” Ne diye miggimu si Abram te altar ne eg-unturan te egtutungen ne igbe-

hey te Magbebaye ne Manama. ⁸ Nataman, miggalin e man-e sikandan diye te bubungan ne diye dapit te igsile ligkat te Bitil. Ne diye sikandan migtagtaheed mig-ugpe te eletanan te inged ne Bitil wey Ay. Ka Bitil dapit te iglineb wey ka Ay dapit te igsile. Ne miggimu e man-e diye si Abram te altar te Magbebaye ne Manama, wey diye sikandin mig-ampu. ⁹ Ne migpabulus pad man-e ensi Abram ka eggalin-halin peendiye te inged ne Nigib.

Si Abram diye te Ihiptu

10Te seeye ne timpu, due mampit ne bitil diye te Kanaan. Sikan naa ka nakaleus pad man-e ensi Abram diye te Ihiptu eyew diye pad egtagtaheed eg-ugpe. ¹¹ Te hapit e sikandin egpekeuma diye te inged te Ihiptu, migkahiyen din ka asawa rin ne si Saray, “Amana ka ne tetelesi ne malitan. ¹² Ke egpakakita ka me matig-Ihiptu keykew, egkahi sikandan, ‘Asawa seini ni Abram.’ Ne eggimatayan ad nikandan, piru kene ka mule eggimatayan nikan-dan. ¹³ ⁴⁷ Sikan naa, kahii nu sikandan te talaari ki eyew kena a nikandan eggimatayan, wey eyew egay-ayaran a nikandan te egsagsahipe tenged keykew.” ¹⁴ Te nekeume e si Abram diye te Ihiptu, nakita iya te me matig-Ihiptu ne mateles amana ka asawa rin. ¹⁵ Te nakakita kandin ka me upisyal te Paraun ne Hari te Ihiptu, ingkahiyen dan e ka Paraun ne Hari te mateles iya sikandin. Puun due, in-uyan e si Saray diye te palasyu te Paraun ne Hari te Ihiptu. ¹⁶ Tenged ki

⁴⁴ + 12:1: Him 7:2-3; Hib 11:8.

⁴⁵ + 12:3: Gal 3:8.

⁴⁶ + 12:7: Him 7:5; Gal 3:16.

⁴⁷ + 12:13: Hin 20:2; 26:7.

Saray, insagsahipe ay-ayari te Hari te Ihiptu si Abram wey impamehayan te me karniru, me kambing, me baka, me asnu, me kamil, wey me uripen.

17Piru puun su impeuyan te Hari te Ihiptu si Saray ne asawa ni Abram, impeyingumaan te Magbebaye ne Manama te subla ne makaaldeh-haldeh ne dalu ka Hari wey ka me sakup din diye te palasyu.¹⁸ Ne nataman, impeumew e te Hari te Ihiptu si Abram wey mig-insaan, “Nekey-a seini se inggimu nu keddiey? Mania te wara a nikeykew kahii ne asawa nu bes sikandin?”¹⁹ Mania te migkahi ka ne talaari kew? Tenged due, impakuwa ku sikandin eyew eg-asaween ku. Na, seini red ka asawa nu, kua nud sikandin wey pangawe kew e!”²⁰ Migsuhu ka Hari te Ihiptu te me etew rin ne igparelrel e ensi Abram duma ka asawa rin wey ka langun ne kandin. Sikan naa ka impanulud dan e sikandan diye te lihawangan te Ihiptu.

Ka pegpasuwayey ni Abram ki Lut

13Sikan naa ka miglibed e man-e ensi Abram diye te inged te Nigib duma ka asawa rin wey si Lut wey ka langun ne kandin.² Meyaman ne subla si Abram. Masalig e ka me karniru rin, me kambing, me baka, me seleppi, wey me bulawan.³ Puun te Nigib, miggalin-halin e man-e sikandan ka eg-ugpe taman te nekeuma sikandan diye te intagtaheeran dan dengan te eg-ugpe ne elat-elat te Bitil wey Ay.⁴ Seeye ka inged ne miggimuwan dengan ni Abram te altar. Diye man-e sikandin mig-ampu te Magbebaye ne Manama.

5Ne si Lut, ka migduma ki Abram, duen e degma pamilya rin wey me uripen din. Due degma me karniru rin, me kambing, wey me baka.⁶ Tenged te suble e ne masalig ka me ayam ni Abram ki Lut, kenad eg-eleg ka me ayam dan te palayuranan ke eg-pekegdani sikandan ka eg-ugpe.⁷ Sikan naa ka migpeehetey ka me talagtameng te me ayam ni Abram wey ka me talagtameng te me ayam ni Lut. Kenad ne eleg ka palayuranan te me ayam dan, su te seeye ne timpu diye pad degma nangugpe ka me Kanaan wey me Pirihsanan.

8Purisu, migkahiyan ni Abram si Lut, “Kene ne meupiya ne egmeeg-ehetey ka me etew nu wey ka me etew ku tenged su anaken ku sikeykew.⁹ Meupiya pad ke egpasuwayey ki su maluag mem pad seini se tane ne egkaayun ne eg-ugpaan. Na, alam ka te inged ne igkeupii nu te eg-ugpe, ke igkahibang naa wey ke igkakawanan. Ke eggendiye ka te igkakawanan, eggendiya a degma te igkahibang.”¹⁰ ⁴⁸ Sikan naa ka migpamantew si Lut wey nakita rin ne masalig ka me weyig diye te napu te Hurdan taman te Suar, ne nekeiling te pinamulaan te Idin wey nekeiling degma te inged ne Ihiptu. (Te seeye ne timpu, ware pad dereeti te Magbebaye ne Manama ka Suduma wey Gumura).¹¹ Purisu in-alam ni Lut ka langun ne napu te Hurdan wey miggipanew e sikandin peendiye te igsile. Iling due ne paahi ne nekegsuway si Lut ki Abram.¹² Si Abram, diye mig-ugpe te inged te Kanaan, wey diye mig-ugpe si Lut te marani te Suduma ne diye te me siyudad diye te napu.¹³ Ne ka me etew ne nangugpe diye te Suduma,

⁴⁸+ 13:10: Hin 2:10.

amana ne maddeet wey makasesale diye te Magbebaye ne Manama.

Ka peggalin ni Abram diye te Hibrun

14Te nakaligkat e si Lut, migkahiyen te Magbebaye ne Manama si Abram, “Pamantawa nu ayayari ka langun ne inged. ¹⁵ ⁴⁹ Ka langun ne tane ne egkeumaan nu te egtengteng, igbehey kud keykew wey te me kabuhalan nu wey kaniyud e te ware egtamanan. ¹⁶ Egpamasuluhen ku ka kabuhalan nu iling kasulug te alinepung kayi te ampew te tane ne kene egkaseel. ¹⁷ Ne hipanew kad, leuya nu ka langun ne tane su igbehey kud keykew seini se langun.” ¹⁸ Nataman, miggalin e man-e si Abram wey diyad mig-ugpe marani te matulus ne me kayu ni Mamri diye te inged te Hibrun. Ne miggimu e man-e sikandin te altar ne eg-unturan te egtutungen ne igbehey diye te Magbebaye ne Manama.

Ka pegpangabang ni Abram ki Lut

14Te seeye ne timpu, due hep-at ne Hari ne migpakig-ehet te lalimma ne Hari. Seini ka hep-at ne Hari—si Amrapil ka Hari ne diye te Sinar, si Aryuk ka Hari te Ilasar, si Kadurlahumur ka Hari te Ilam, wey si Tidal ka Hari te Guyim. ² Seini ka lalimma ne Hari ne migpakig-ehet kandan—si Bara ne Hari te Suduma, si Birsane Hari te Gumura, si Sinab ne Hari te Adma, si Simibir ne Hari te Sibuwim, wey ka Hari degma te Bila (wey ke Suar). ³ Ne migsabeka te kesegdan ka lalimma ne Hari diye te bangalug ne egngaranan te Sidim (ne egngaranan e kuntee te Namatey ne Dahat). ⁴ Su seled te sapulu wey

daruwa (12) ne leg-un, nasakup pad sikandan ni Hari Kadurlahumur. Piru nataman, te igkasapulu e wey tatelu (13) ne leg-un, migsukul e sikandan kandin.

5Te seup ne leg-un, miggingume e ensi Kadurlahumur, ka дума rin ne me Hari wey ka me sundalu ran eyew egpakig-ehet kandan. Piru te an-anayan, migpakig-ehet pad ensi Kadurlahumur te lein ne me tribu wey migpanalu sikandan. Seini ka lein ne me tribu ne natalu ran—ka Ripaimhanen ne diye te Astarut Karnaim, ka me Susihanen ne diye te Ham, ka me Imihanen ne diye te napu te Kiryataim, ⁶ wey ka me Hurihanen ne diye te me Bubungan ne Siir. Ne diyad e nataman ensi Kadurlahumur ka migpanlupug kandan te Ilparan ne diye te ilis te disirtu. ⁷ Nataman, miglibed e ka hep-at ne Hari wey nekeendiyad te inged ne Kadis ne egngaranan dengan te Inmispat. Naahew ran ka langun ne inged te me Amalikanen wey natalu ran ka me Amurihanen ne diye migugpe te Hasasun Tamar.

8Ne impalibulung te me Hari te Suduma, Gumura, Adma, Sibuwim, wey Bila ka me sundalu ran diye te bangalug ne egngaranan te Sidim. Ne migpakig-ehet e sikandan ⁹ ki Kadurlahumur ne Hari te Ilam wey te дума rin ne me Hari te Guyim, Sinar, wey Ilasar. Lalimma ne Hari ka migpakig-ehet te hep-at ne Hari. ¹⁰ Ne diye te bangalug ne egngaranan te Sidim, due sesalihi ne me bitu ne napenu te ispaltu. Te egpamallahuy e ka me Hari te Suduma wey Gumura wey ka me sundalu ran, due neneulug

⁴⁹ + 13:15: Him 7:5.

te me bitu wey due duma ne nakapallahuy diye te me bubungan. ¹¹ Ne impanguwa te hep-at ne Hari ka langun ne diye te siyudad te Suduma wey Gumura, minsan ka langun ne egka-keen, wey nangipanew e sikandan. ¹² Ne in-uyan dan degma ka anaken ni Abram ne si Lut ne diye mig-ugpe te Suduma, wey impanguyan dan ka langun ne karatuan din.

13Ne due nakapallahuy ne Hibruwanen ne migpanugtul ki Abram te indakep si Lut. Te seeye ne timpu, diye mig-ugpe si Abram te marani te matulus ne me kayu ni Mamri ne Amurihanen ne suled ni Iskul wey Anir. Egpepangpangabangey sikandan ki Abram. ¹⁴ Te nakarineg si Abram te indakep ka anaken din, inlibulung din e ka 138 ne nabasbas ne egpakiggira wey inlupug dan e ka hep-at ne Hari taman diye te inged ne Dan. ¹⁵ Hengkayi te marusilem e, imbaad-baad e ni Abram ka me etew rin wey inlusuran dan e ka me kuntere dan wey natalu ran sikandan. Ne inlupug e enni Abram ka nakapallahuy taman diye te Huba ne diye te igkahibang ne balabahan te Damasku. ¹⁶ Ne nataman, naawi dan ded ka langun ne karatuan ne naahew te me kuntere, wey naawi dan ded degma si Lut wey ka me karatuan din lagkes ka me malitan wey ka langun ne etew ne naddakep.

Ka pegpanalangin ni Milkisidik ki Abram

17Te nekeuli e si Abram puun te pegpanalu rin engki Kadurlahumur wey te duma rin ne me Hari, insinug-ung e sikandin te Hari te Suduma diye te bangalug ne egngaranan te Sabi.

(Ne egngaranan degma te Napu te Hari.) ¹⁸ ⁵⁰ Insinug-ung degma sikandin ni Milkisidik ne Hari te Salim wey talagpanubad degma te Amana ne Mabantug ne Manama. Mig-uyanan din te paan wey binu si Abram. ¹⁹ Ne impanalanginan din si Abram te migkahi,

“ Egpanalanginan si Abram te Amana ne Mabantug ne Manama ne miggimu te langit wey tane.

20Egdayanen ka Amana ne Mabantug ne Manama ne migbehey keykew te kapanaluwan diye te kuntere nu!” Ne imbehayan ni Abram si Milkisidik te igkasapulu ne baad te langun ne naawi din.

21Ne migkahiyen te Hari te Suduma si Abram, “Keykew e ka langun ne karatuan ne naawi nu. Piru iuli nu red keddi ka langun ne etew ku.”

22Piru migtabak si Abram, “Migsaad a te Magbebaye ne Manama, ka Amana ne Mabantug ne Manama ne miggimu te langit wey tane, ²³ ne kena a egkuwa te minsan nekey ne keykew, minsan bula-bula wey ke hiket naa te sandal. Eyew kene ka egpakakahi ne naratu a tenged keykew. ²⁴ Ware minsan nekey ne egkuen ku angin e te nakeen e te me etew ku. Piru pakua nu te me baad dan ka me duma ku ne ensi Anir, si Iskul, wey si Mamri.”

Ka pegsaad te Manama ki Abram

15Te ware naluhey, impaneng-neng si Abram te Magbebaye ne Manama wey migkahiyen,

⁵⁰ + 14:18-20: Hib 7:1-10.

“ Kene ka kaaldek Abram.

S ikeddi ka kalasag nu

w ey dakel ka ig-unag ku keykew.”
² Piru mig-inse si Abram, “Magbebaye ne Manama, egmenuwen ku naa ka ig-unag nu keddi te ware mem pad anak ku? Si Iliisir e ne matig-Damasku ka egpakakamuney te karatuan ku ke egpatey ad. ³ Na, tenged te ware e ma nikeykew behayi te anak, seini se uripen ku ne miglesut kayi te baley ku ka egpakakamuney te karatuan ku.”

4Ne migkahiyen e man-e sikandin te Magbebaye ne Manama, “Kene ne iyan egpakakamuney te karatuan nu ka uripen nu, ke kene, ka anak nu iya.” ⁵ ⁵¹ Ne in-uyan e sikandin te Magbebaye ne Manama diye te lihawangan wey migkahiyen, “Leng-ag ka diye te langit wey seela nu ka me bituen ke egpakaseel ke naa. Iling naa degma due kasulug ka me kabuhalan nu.”

⁶ ⁵² Migpalintutuu si Abram te Magbebaye ne Manama. Ne puun due, in-isip din ne matareng si Abram.

7Ne migkahiyen sikandin te Magbebaye ne Manama, “Sikeddi ka Magbebaye ne mig-uyan keykew ligkat te inged ne Ur ne sakup te me Kaldiya, eyew igbehey ku keykew ka seini ne tane.”

⁸Piru mig-inse si Abram, “Magbebaye ne Manama, egmenuwen ku naa te egnengneng ne keddiey en iya seini keureme?”

9Ne migtabak ka Magbebaye ne Manama, “Uyani a te baka ne ware pad anak, wey kambing, wey luke-san ne karniru ne neelin tigtatelu ne leg-un se idad, wey uyani a man-e te tukmu wey selepati.” ¹⁰ Ne impanguyan seeye langun ni Abram diye te Manama, wey inggimatayan din ka tagse sabeka ne ayam wey impanuley rin seeye angin e te tukmu wey selepati. Ne immeg-andang din ka tagse suley. ¹¹ Ne due me manuk-manuk ne miglene diye te impanuley rin ne me ayam eyew egkeen perem dutu, piru in-alew seeye ni Abram.

¹² ⁵³ Te hapit e egliseb ka aldew, nakalipereng wey naalinekneg si Abram, ne due makaaldeh-haldeh ne migginguma kandin. ⁵⁴ ¹³ ⁵⁵ Ne migkahiyen sikandin te Magbebaye ne Manama, “Eggalin ka me kabuhalan nu diye te inged ne kene ne kandan. Diye egkeuripen sikandan wey egde-deehen seled te hep-at ne gatus (400) ne leg-un. ¹⁴ ⁵⁶ Piru eglegparan ku ka nasud ne mig-uripen te me kabuhalan nu. Nataman, egpakaawe sikandan te seeye ne inged wey egpekeuyan sikandan te dakel ne karatuan. ¹⁵ Ne meytenged mule keykew, egkabuyag ke pad, wey egpatey ka keureme ne meupiya ka peglebeng keykew. ¹⁶ Ne ka me kabuhalan nu, wey e sikandan egpakaalibed kayi ke egkatuman

⁵¹ + 15:5: Rum 4:18; Hib 11:12.

⁵² + 15:6: Rum 4:3; Gal 3:6; San 2:23.

⁵³ + 15:12: Hub 4:13-14.

⁵⁴ + 15:12 Te Hibrwanen: due makaaldeh-haldeh ne durusilemi ne migginguma kandin.

⁵⁵ + 15:13: Iks 1:1-14; Him 7:6.

⁵⁶ + 15:14: Iks 12:40-41; Him 7:7.

ka hep-at ne gatus (400) ne leg-un. Kene ku pad egdeldelen tenged te sale dan ka me Amurihanen ne mig-ugpe kayi, su kene pad eleg ne timpu ne egleparan sikandan.”

17Te miglineb e ka aldew wey te migmarusilem e, sahuhone ne due moglepew ne kuren ne mig-eebel wey sulu ne nalegleg. Ne diye seeye migbaya te elat te impanuley rin ne me ayam. ¹⁸ ⁵⁷ Te seeye ne timpu, migsaad ka Magbebaya ne Manama ki Abram ne migkahi, “Igebehey ku te me kabuhalan nu seini se tane ligkat te weyig ne diye te Ihiptu taman te dakel ne Weyig ne Iyupratis. ¹⁹ Seini ka inged ne mig-ugpaan te me Kinihanen, me Kinisihanen, me Kadmunihanen, ²⁰ me Hitihanen, me Pirisihanen, me Ripaimhanen, ²¹ me Amurihanen, me Kanaanen, me Girgasihanen, wey me Hibusihanen.”

Ka talaanak ne si Hagar wey si Ismail

16Ne kene egpakaanak ka asawa ni Abram ne si Saray. Due uripen din ne matig-Ihiptu ne enggaranan ki Hagar. ² Ne migkahiyen ni Saray si Abram, “Puun su ware e ma behayi te Magbebaya ne Manama te anak, hendiyei nu ka uripen ku wey huliri nu sikandin. Kema ke egligkat kandin duen ded anak ku.” Ne intuman ni Abram ka ingkahi te asawa rin. ³ Purisu, te igkasapulu ne leg-un te peg-ugpe ni Abram diye te Kanaan, im-paruwey e ni Saray kandin si Hagar. ⁴ Ne migguliran e ni Abram si Hagar wey nataman, naberes e sikandin. Te nanengnengan e ni Hagar ne egkaberes e sikandin, inleig-leig din e si Saray.

⁵⁷ + 15:18: Him 7:5.

5Ne migkahiyen ni Saray si Abram, “Sikeykew ka eleg ne egkasenditan te pegleig-leig ni Hagar keddi. Sikeddi ka migbehey kandin keykew, piru te nakanengneng din e ne egkaberes e sikandin, inleig-leig ad nikandin. Eggukum perem ka Magbebaya ne Manama ke hentew ka nakasale kayi, sikeykew naa wey ke sikeddi.”

6Ne migtabak si Abram, “Ke iling ma rue, iyan kad balahad kandin su uripen nu ma sikandin wey himuwa nu ke nekey ka igkeupii nu diye te kandin.” Nataman, in-ang-anggaan e ni Saray si Hagar, sikan naa ka migpal-lahuy e sikandin.

7Ne nakita si Hagar te panalihan te Magbebaya ne Manama te nekeuma rin e diye te sebseb ne diye te disirtu. Ka seeye ne sebseb diye te dalan peendiye te Sur. ⁸ Ne mig-inse ka panalihan kandin, “Hagar, uripen ni Saray, hendei ka egpuun wey hendei ka egpabulus?”

N e migtabak si Hagar, “Impal-lahuyan ku ka ahalen ku ne si Saray.”

9Ne migkahi ka panalihan te Magbebaya ne Manama, “Libed ka diye te kandin wey paruma-ruma ka kandin.” ¹⁰ Ne migkahi pad man-e ka panalihan te Magbebaya ne Manama,

“Egpamasuluhen ku ne subla ka kabuhalan nu wey kenad egkaseel sikandan.

11Kuntee, egkaberes ka wey te kene egkaluhey, eglesutan kad e te lukes. Ne iyan nu ingaran kandin si Ismail,⁵⁸

s u narineg te Magbebaye ne Manama ka pegpeyid-u-hid-u nu.

12Piru eg-ugpe ka anak nu ne egpekeiling te mahintalunan ne asnu,

e g-ehetan din ka langun, wey ka langun, eg-ehet degma kandin.

E gdiyu-diyu sikandin te me suled din.”

13Ne nakakahi si Hagar diye te geyinawa rin, “Nakita ku ka Manama piru mania te wara a migpatey?” Se-eye naa ingngaranan din ka Magbebaye ne Manama ne migpakiglalag kandin te “Manama ne egpakakita.”⁵⁹
¹⁴ Purisu ingngaranan te me etew ka belun te “Biirlahayruy”.⁶⁰ Ka sika ne belun, diye te eletanan te Kadis wey Birid.

15⁶¹ Ne miglibed e si Hagar diye ki Saray. Nataman, miglesutan e sikandin te lukes wey ingngaranan ni Abram ka bate ki Ismail.¹⁶ Te peglesut ni Ismail, walu e ne pulu wey hen-em (86) ka idad ni Abram.

Ka pegtuli ka palinneu te kasabutan

17Te siyam e ne pulu wey siyam (99) ka idad ni Abram, migpakita ka Magbebaye ne Manama kandin wey migkahi, “Sikeddi ka Manama ne Amana ne Maresen. Palintutuu ka keddi wey ugpe ka ne matareng.² Ne eggimuwen ku ka kasabutan ta te daruwa ne egpamasuluhen ku ka me kabuhalan nu.”³ Te pegkarineg dutu ni Abram, miglangkeb e sikandin diye te tane. Ne migkahiyen sikandin te Manama,⁴ “Seini ka kasabutan ku keykew: Egsaad a ne egkeyimu ka ne amey te masalig ne nasud.⁵ ⁶² Sikan naa ka kenad e ne si Abram ka ngaran nu su si Abraham⁶³ e, su eggimuwen ku sikeykew ne amey te masalig ne nasud.⁶ Egpamasuluhen ku ka kabuhalan nu wey egmannenasud e sikandan, wey due duma kandan ne egkeyimu ne Hari.

⁷ ⁶⁴ “Egtumanen ku ka kasabutan ta wey peendiye te me kabuhalan nu, ne sikeddi ka Manama nu wey Manama te me kabuhalan nu. Kene egkataman ka seini ne kasabutan.⁸ ⁶⁵ Igbehey ku keykew wey diye te me kabuhalan nu seini se tane ne intag-taheeran nu ugpei kuntee. Kaniyud e keureme seini se intiru ne tane te Kanaan te ware egtamanan, wey Manama ad nikaniyu.”

⁵⁸ + 16:11 Te Hibuwanen: “egpakarineg ka Manama” ka kaluwasan te lalag ne “Ismail.”

⁵⁹ + 16:13 Te Hibuwanen: “ka Manama ne nakakita keddi” ka kaluwasan te lalag ne “Il Rui.”

⁶⁰ + 16:14 Te Hibuwanen: “ka belun te Manama ne nakakita keddi” iyan igpasabut te lalag ne “Biirlahayruy.”

⁶¹ + 16:15: Gal 4:22.

⁶² + 17:5: Rum 4:17.

⁶³ + 17:5 Te Hibuwanen: “amey te masalig” ka kaluwasan te lalag ne “Abraham.”

⁶⁴ + 17:7: Luk 1:55.

⁶⁵ + 17:8: Him 7:5.

9Ne migkahiyan e man-e te Manama si Abraham, “Ne iyan niyu degma katungdanan te me kabuhalan nu keureme, ka egtuman iya te kasabutan ku keykew. ¹⁰ ⁶⁶ Seini ka kasabutan ne egtumanen niyu, keilangan ne egtulian ka langun ne lukes due te kaniyu. ¹¹⁻¹² Ligkat kuntee, keilangan ne egtulian niyu ka me lukes ne walu pad ne aldew ligkat te peglesut dan. Ilagkes niyu degma ka me uripen ne miglesut diye te baley niyu, wey me uripen ne imbeli niyu diye te lein ne tribu. Sika ka palinneu te due kasabutan ta te daruwa wey te kabuhalan nu. ¹³ Keilangan ne egtulian ka tagse sabeka eyew due palinneu diye te lawa niyu te ware egtamanan ne kasabutan ta. ¹⁴ Ka ware migpatuli, keilangan ne egdeldelen su ware sikandin migtuman te kasabutan.”

15Ne migkahiyan pad man-e te Manama si Abraham, “Ka asawa nu, kene nud e ngarani ki Saray, su si Sara e ka ingaran nu. ¹⁶ Egpanalanganin ku sikandin wey egbehayan ku sikeykew te anak ne lukes pinaahi kandin. Egkeyimu sikandin ne iney te masalig ne nasud, wey due me kabuhalan din ne egkeyimu ne Hari.”

17Ne mig-usengul si Abraham diye te tane. Piru nakangisi sikandin ne migkahi diye te geyinawa rin, “Egpakaanak e naan pad te mahatus (100) man e ka idad ku? Eg-anak naan pad si Sara te siyam man e ne pulu (90) ka idad din?” ¹⁸ Ne migkahiyan din ka Manama, “Meupiya perem ke si Ismail en iya ka egpakakuwa te karatuan ku.”

⁶⁶ + 17:10: Him 7:8; Rum 4:11.

⁶⁷ + 17:19 Te Hibuwanen: ka lalag ne “Isaak” iyan igpasabut ka “egpakangisi sikandin.”

19Piru migtabak ka Manama ne miggenendue, “Kene, su egpakaanak iya ka asawa nu ne si Sara te lukes wey ngarani nu sikandin ki Isaak. ⁶⁷ Ne ka kasabutan ku keykew, igpabulus ku diye ki Isaak wey diye te me kabuhalan din te ware egtamanan. ²⁰ Piru si Ismail, narineg ku ka pegpeyimmimenew nu meytenged kandin. Egpanalanganin ku degma sikandin, wey egbehayan ku te masalig ne anak wey egkabuhal-buhal. Egkeyimu sikandin ne amey te sapulu wey daruwa (12) ne pangulu wey eggimuwen ku degma ne dakel ne nasud ka me kabuhalan din. ²¹ Piru ka kasabutan ta mule te daruwa, diye de egkatuman te anak nu ne si Isaak ne ig-anak ni Sara te iling kayi ne timpu te seup ne leg-un.” ²² Te nekeimpus e ka Manama ne miglalag ki Abraham, mig-awe e sikandin.

23Te seeye de iya ne aldew, intuman e ni Abraham ka insuhu te Manama kandin. Intulian din e ka anak din ne si Ismail wey ka langun ne uripen din—ka me lukes ne miglesut diye te baley rin wey ka impameli rin. ²⁴ Te siyam e ne pulu wey siyam (99) ka idad ni Abraham ne henduen pad ne natulian sikandin, ²⁵ wey sapulu e wey tatelu (13) ka idad ni Ismail ne natulian degma sikandin. ²⁶ Te seeye ded ne aldew ne intulian ensi Abraham wey si Ismail ²⁷ lagkes ka langun ne me uripen.

Ka pegsaad te Manama ne egpaanaken si Sara te lukes

18Te ware naluhey, migpakite e man-e ka Magbebaye ne Manama ki Abraham diye te matulus ne me kayu

ni Mamri. Te seeye ne timpu, neke-untud e ka aldew wey diye migpin-pinnuu si Abraham te gumawan te balungbalung din. ² ⁶⁸ Pegpitew ni Abraham diye te kewun-aan, iyan din en iya seini se tatelu ne etew ne migsasindeg. Sikan de iya ne migpal-lahuy e si Abraham ka migsinug-ung kandan. Ne miglangkeb sikandin diye te tane ³ wey migkahi, “Ahalen, ke egkaayun ne tulan kew pa ubag kayi te kanami. ⁴ Egpaangey a te weyig eyew egpakapanlu-lu kew te me paa niyu, wey himeley kew pa kayi te egdalungan te kayu. ⁵ Eg-angey a man-e te egkakeen eyew egmanekal kew ka egpabulus te peggipanew niyu, su igkahale ku ka pegsendad kaniyu taheed te kayi kew te ugpaan te suluhuanen niyu.”

N e migtabak sikandan, “Ne uya, iyan kad e balahad.”

⁶Sikan de iya ne migdagdahew si Abraham ne miglibed diye te balungbalung din wey migkahiyen din si Sara, “Apas ka kuwa te senge-saku ne subla ne meupiya ne harina wey hilitu ka te paan.” ⁷ Ne migdagdahew pad man-e si Abraham migleus diye te me ayam din wey mig-alam sikandin te nati ne baka ne malambu. Ne imparagdahawan din seeye ipalape wey ipeyilutu te suluhuanen din. ⁸ Nataman, migkuwa degma si Abraham te malamismis ne gatas wey iyam ne gatas. Ne insendad din e seeye diye te tatelu ne etew duma te ngalap ne impeyilutu din. Ne diye de migsesasindeg si Abraham te lenged

⁶⁸ + 18:2a: Hib 13:2.

⁶⁹ + 18:10: Rum 9:9.

⁷⁰ + 18:12: 1Pid 3:6.

⁷¹ + 18:14: Luk 1:37.

dan taheed te egmangekeen sikandan diye te egkaralungan te kayu.

⁹Ne mig-insaan dan si Abraham, “Hendei ka asawa nu ne si Sara?”

N e migtabak sikandin, “Duen ded te seled te balungbalung.”

¹⁰ ⁶⁹ Due sabeka kandan ne migkahi, “Eglibed a kayi te seup ne leg-un te iling kayi ne timpu, wey ka asawa nu ne si Sara duen e anak ne lukes.”

N e diye si Sara te gumawan te balungbalung ne egkeinniyuhan ni Abraham ka migpamineg. ¹¹

Buyag e amana ka alunggun ne si Abraham wey si Sara, wey kenad egbulanen si Sara. ¹² ⁷⁰ Sikan naa ka nakangisi si Sara ne migkahi diye te geyinawa rin, “Kuntee te buyag ad wey buyag e degma ka asawa ku, egkeupian e naan pad ne egpakiggulid kandin eyew egpakaanak key pad?”

¹³Ne mig-insaan te Magbebaye ne Manama si Abraham, “Mania te nakangisi si Sara ne migkahi, ‘Egpakaanak e naan pad minsan buyag ad?’ ¹⁴ ⁷¹ Duen naa kene egkeyimu te Magbebaye ne Manama? Te peglibed ku kayi te seup ne leg-un te iling kayi ne timpu, ka asawa nu ne si Sara duen e anak ne lukes.”

¹⁵Piru migpahunware si Sara su naaldekan sikandin wey migkahi, “Ti! Wara a nakangisi ne.”

P iru migtabak ka Magbebaya ne Manama, “Ti! Nakangisi ka iya ne.”

Ka pegpeyid-u-hid-u ni Abraham meytenged te Suduma

16Nataman, miggipanew e ka tatelu ne etew. Ne impanulud sikan-dan ni Abraham diye te egpakapan-tew te inged ne Suduma eyew te peg-paligkat kandan. ¹⁷ Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama diye te geyi-nawa rin, “Kene ku igkeeles ki Abra-ham ka eggimuwen ku. ¹⁸ Egne-nasud te dakel ka me kabuhalan din wey egkeyimu ne mabantug. Ne eg-panalanginan ku ka langun ne nasud kayi te ampew te tane pinaahi kandin. ¹⁹ In-alam ku sikandin eyew igpatu-man din te me anak din wey te me kabuhalan din keureme ka me suhu ku ne eggimu sikandan te matareng wey eleg ne peggukum. Ne puun due, egkatuman ka langun ne insaad ku kandin.”

20Ne migkahiyan te Magbebaya ne Manama si Abraham, “Nasublaan e ka sumbung meytenged te Suduma wey Gumura, wey dakel e amana ka sale dan. ²¹ Sikan naa ka egtupang a eyew egleuyen ku ke malehet ka sum-bung ne narineg ku.”

22Ne mig-awe e mule ka daruwa ne etew wey miggendiyad te Suduma, piru migpalunggehaat ka Magbebaya ne Manama дума ki Abraham. ²³ Migdani-rani si Abraham te Mag-bebaya ne Manama wey mig-inse, “Egguleen nu naa te egpangimatey ka matareng дума te makasesale? ²⁴ Ke due lalimma ne pulu (50) ne etew ne matareng diye te siyudad, egdereetan nu naa ka intiru ne siyudad? Kene nu naa igkeyid-u ka siyudad tenged

kandan? ²⁵ Kene nu iya egkey-imu ka peggule te matareng дума te makasesale. Kene egkaayun ne egpekeg-iling ka eggimuwen nu te me matareng wey te me makasesale. Su ka talaggukum te langun kayi te ampew te tane, keilangan ne eggimu ke nekey ka eleg.”

26Ne migkahi ka Magbebaya ne Manama, “Ke egpakakita a te lalimma ne pulu (50) ne etew ne matareng diye te Suduma, kene kud egdereetan ka intiru ne siyudad tenged kandan.”

27Ne migkahi e man-e si Abra-ham, “Magbebaya ne Manama, kene ke re keenendueni te egpabulus a ka eg-inse keykew, minsan etew e re ne ware katenged ne eg-inse keykew kayi. ²⁸ Ke duen naan de hep-at ne pulu wey lalimma (45) ne etew ne matareng diye, egdereetan nu naan ded ka intiru ne siyudad minsan nasalanan de te lalimma ne etew ne matareng?”

N e migtabak ka Magbebaya ne Man-ama, “Kene ku egdereetan ka siyudad ke egpakakita a te hep-at ne pulu wey lalimma (45) ne etew ne matareng.”

29Ne mig-inse e man-e si Abra-ham, “Ke duen naan de hep-at ne pulu (40) ne etew ne matareng?”

N e migtabak ka Magbebaya ne Man-ama, “Ke due hep-at ne pulu (40), kene ku egdereetan ka intiru ne siyu-dad tenged kandan.”

30Ne migkahi e man-e si Abra-ham, “Magbebaya ne Manama, kene ke re kabelu te egpabulus a ne eg-inse.

Ke duen naan de tatelu ne pulu (30) ne matareng?”

N e migtabak sikandin, “Kene ku egdereetan ka intiru ne siyudad ke due egkakita ku ne tatelu ne pulu (30) ne etew ne matareng.”

31Ne migkahi e man-e si Abraham, “Magbebaye ne Manama, kene ke re keenendueni te egpabulus-bulus a ne eg-inse keykew. Ke duen naan de daruwa ne pulu (20) ne etew ne matareng ne egkakita nu?”

N e migtabak ka Magbebaye ne Manama, “Kene ku red man-e egdereetan ka intiru ne siyudad tenged kandan te daruwa ne pulu (20).”

32Ne migkahi e man-e si Abraham, “Magbebaye ne Manama, kene ke re iya kabelu su duen pad kamanan ne inse ku keykew. Ke sapulu naan de ka egkakita nu ne etew ne matareng?”

N e migtabak ka Magbebaye ne Manama, “Kene ku red iya man-e egdereetan ka intiru ne siyudad tenged kandan te sapulu.”³³ Te nekeimpus e sikandan ka migpeglalahey, mig-awe e ka Magbebaye ne Manama wey miguli e degma si Abraham.

Ka pegkamakasesale amana te me etew diye te Suduma

19Te miggingume e seeye se daruwa ne lukes ne panalihan te Manama diye te Suduma te sika ne karusileman, diye migpinpinuu si Lut te gumawan te siyudad. Te

pegkakita rin kandan, migsasindeg e sikandin ka migsinug-ung kandan wey miglangkeb diye te tangkaan dan² wey migkahi, “Me ahalen, ehangyu a kaniyu ne tulan kew pa ubag kayi te baley ku. Egpakapanlu-lu kew te paa niyu wey egpekeyirehe pad. Ne kaaselem, egpakaselem-selem kew te peggipanew niyu.”

P iru migtabak sikandan, “Kene key, su diye key re eggirehe te plasa.”³ Piru mapahetpet ka pegginggat ni Lut kandan, sikan naa ka nabennalan ded sikandan wey miggendiyad e te baley rin. Migpeyilutu si Lut te meupiya ne iglabung ne due paan ne ware patulin. Ne nataman, miglabung e sikandan.

4Te ware pad miglipereng ka me mahaliyug ni Lut, due nanginguma ne masalig ne me kanakan wey me buyag ne matig-Suduma wey miglingkusan dan ka baley ni Lut.⁵⁷² In-umewran si Lut wey mig-insaan, “Hendei naan e ka me lukes ne migginguma kayi te baley nu? Ipalihawang nu sikandan kayi eyew eggilabetan ney sikandan.”

6Ne inlihawangan ni Lut ka me etew, wey inlekeban din dagdahawi ka gumawan.⁷ Ne migpeyid-uhid-u sikandin te me etew ka miggendue, “Me suled ku, kene niyu re ubag himuwa ka mareet ne nasumansuman niyu!⁸ Ke egkeupian kew, due daruwa ne anak ku ne mengebay. Igpalihawang ku sikandan kayi te kaniyu wey sikaniyud e ka bala had ke nekey ka eggimuwen niyu kandan. Piru kene niyu hilabeti seini se me lukes su mahaliyug ku sikandan

⁷² + 19:5-8: Tal 19:22-24.

wey keilangan ne egpangabangan ku sikandan.”

9Piru migtabak sikandan, “Awe kad seini se lapu de! Kene ka ambag-ambag kanami su kema ke subla pad ne mareet ka eggimuwen ney keykew du te kandan.” Nataman, intuku dan si Lut wey migdani-rani e sikandan eyew egguhusen dan e perem ka lekeb. ¹⁰ Piru miglulukat ka daruwa ne panalihan diye te seled wey ingganuy ran e si Lut wey inlekeban dan e ka gumawan. ¹¹ ⁷³ Ne impamutud dan ka langun ne etew diye te lihawangan eyew kenad e egpakatulitu te gumawan.

Ka peg-awe enni Lut te Suduma

12Ne mig-insaan te daruwa ne panalihan si Lut, “Due me karumaan nu, me anak wey ke mekaamung nu naa ne mig-ugpe kayi te seini ne siyudad? Ke due, dumaa nu sikandan wey pangawe kew e kayi, ¹³ su egdereetan ney ka seini ne inged. Narineg te Magbebaye ne Manama ka dakel ne sumbung meytenged te me etew ne mig-ugpe kayi, wey impeuyan key nikandin eyew egdereet te seini ne siyudad.”

14Sikan de iya ne miggendiyaan e ni Lut seeye se egpangasawa te me anak din wey migkahiyen din sikandan, “Apas kew awe kayi kuntee su egdereetan te Magbebaye ne Manama ka seini ne siyudad.” Piru kahiyen dan ne kawalian de seeye ni Lut.

15Te egpamalat-palat e, indalusung e te me panalihan si Lut te

migkahi, “Mahaan ka! Pangawe kew e kayi wey dumaa nu ka asawa nu wey ka daruwa ne anak nu eyew kene kew egpakalagkes te pegdereet te seini ne siyudad.” ¹⁶ ⁷⁴ Piru miglamulamu si Lut. Sikan naa ka impehes e ganuya te daruwa ne panalihan si Lut, ka asawa rin, wey ka daruwa ne anak din, wey migdumaan e sikandan te miglihawang te siyudad su neyid-u ka Magbebaye ne Manama kandan. ¹⁷ Te nakalihawang e sikandan, migkahi ka sabeka ne panalihan, “Pallahuy kew e! Kene kew lilingey wey kene kew sanggel kayi te napu. Diye kew aput te me bubungan eyew kene kew egkapatey.”

18Piru migtabak si Lut, “Kene de ubag ne diye, ahalen! ¹⁹ Neyid-u kew keddi wey migpangabangan a nikaniyu, piru kena a egpekeendiye te me bubungan su mariyu amana. Kema ke egkasapenan a te karereetan te kene e pad egpekeuma diye, ne egpatey ad. ²⁰ Nakita nu sika se deisek ne lungsud sika te kewun-aan? Marani re sika ne eg-aputan. Egkaayun ubag ne dutun e re eg-aput eyew egkaluwas e red?”

21Ne migtabak ka panalihan, “Uya, nabennalan a te inhangyu nu keddi. Kene ku re iglagkes te egdereet ka seeye ne lungsud. ²² Na, Pallahuy kew e! Su ware egkeyimu ku ke kene kew pad egpekeuma diye.”

P urisu, ingngaranan te Suar ⁷⁵ ka seeye ne lungsud su migkahi ma si Lut te deisek de sika.

⁷³ + 19:11: 2Har 6:18.

⁷⁴ + 19:16: 2Pid 2:7.

⁷⁵ + 19:22 Te Hibruwanan: “deisek” ka kaluwasan te lalag ne “Suar.”

Ka pegdereet te Suduma wey Gumura

23Migsile e ka aldew te nekeuma si Lut diye te Suar. ²⁴
⁷⁶ Ne impeuranan e te Magbebaye ne Manama te batu ne egkalegleg ne engaranan te asupri ka Suduma wey Gumura, ²⁵ wey indereetan te Magbebaye ne Manama ka langun ne diye te napu, wey inlagkes din ka me etew wey me pinamula te seeye ne inged. ²⁶ ⁷⁷ Piru miglilingey mule ka asawa ni Lut ne migsinundul kandin, sikan naa ka migbaluy e sikandin ne sungkaleg ne asin.

27Te napawe e, migselem-selem si Abraham miggendiye te migsasindehan dan te Magbebaye ne Manama. ²⁸ Impamantew rin ka Suduma wey Gumura wey ka intiru ne napu, wey nakita rin ka ebel ne migtiptipuuk ne nekeempet te napu ne hendue te egpuun te dakel ne insugnuwan. ²⁹ Te pegdereet te Manama te me siyudad ne mig-ugpaan ni Lut, ware din lingawi ka inlalag din ki Abraham su impepallahuy rin mem pad si Lut.

Ka migligkatan te me Muwabihanen wey me Amunihanen

30Piru naaldeki si Lut ne egugpe diye te Suar. Purisu, miggalin e sikandin duma te daruwa ne anak din diye te bubungan wey diyad sikan dan mig-ugpe te sulung. ³¹ Nataman, migkahiyen te kakey ka hari rin, "Egkabuyag e ka amey ta wey ware lukes te seini ne inged ne eg-asawa kanta iling te duma ne etew kayi te ampew te tane. ³² Na, egpewubuhan

ta ka amey ta eyew egpekewulid ki kandin wey egpakaanak kid pinaahi kandin." ³³ Te seeye ne karusileman, impewubuhan dan e ka amey ran wey miggulid e ka kakey. Piru ware nakanengneng si Lut su newubug amana sikandin.

34Te seup e ne aldew, migkahiyen te kakey ka hari rin, "Miggulid ad te amey ta gabii te marusilem. Kangkuwan naa te marusilem, egpewubuhan tad man-e sikandin wey sikeykew e degma hulid eyew egpakaanak ki se daruwa pinaahi kandin." ³⁵ Te seeye ne karusileman, impewubuhan dan e man-e ka amey ran wey miggulid e degma ka hari. Piru ware man-e nakanengneng si Lut su newubug amana sikandin. ³⁶ Puun due, naberes e sikandan se daruwa pinaahi te amey ran ne si Lut. ³⁷ Nataman, nakaanak e ka kakey te lukes ne migngaranan din ki Muwab. Sikandin ka migligkatan te tribu ne engaranan e te Muwabihanen kuntee. ³⁸ Ka hari, nakaanak degma te lukes ne migngaranan din ki Bin-ami. Sikandin degma ka migligkatan te tribu ne engaranan e te Amunihanen kuntee.

Si Abraham wey si Abimilik

20Ne mig-awe e ensi Abraham diye te Mamri wey miggalin e diye te inged te Nigib wey diye sikan dan mig-ugpe te eletanan te Kadis wey Sur. Te katammanan, miggendiyad e sikandan te inged ne engaranan te Girara. ² ⁷⁸ Te diye dan e, ingkahiyen ni Abraham ka me mahinged te atebey rin si Sara. Sikan naa ka im-

⁷⁶ + 19:24-25: Mat 10:15; 11:23-24; Luk 10:12; 17:29; 2Pid 2:6; Hud 7.

⁷⁷ + 19:26: Luk 17:32.

⁷⁸ + 20:2: Hin 12:13; 26:7.

paangey ni Abimilik ne Hari te Girara si Sara. ³ Te sabeka ne karusileman, migpakita ka Manama ki Abimilik pinaahi te taheinep wey migkahi, “Egkapatey ka su impaangey nu sika se malitan ne manggiasawe e.”

4Piru ware pad newuliri ni Abimilik si Sara, sikan naa ka migkahi sikandin, “Magbebaye ne Manama, eggimatayan e naa nikeykew wey ka me etew ku minsan ware sale ney? ⁵ Migkahi ma nahud si Abraham te atebey rin si Sara, wey migkahi degma si Sara te maama rin si Abraham. Sikan naa ka neyimu ku sika ne ware mareet ne tuyu, wey wara a nakasale.”

6Ne migtabak ka Manama, “Malehet ne ware mareet ne tuyu nu te peggimu kayi. Purisu, ware ku tuhuti ne egkewuliran nu sikandin eyew kene ka egpakasale kayi te keddi. ⁷ Piru kuntee, iuli nud ka malitan diye te asawa rin su prupita sikandin ne egpangguhud te lalag ku, ig-ampu ka nikandin eyew kene ka egkapatey. Piru ke kene nu ig-uli ka malitan, egpanpanayan ku sikeykew ne egkapatey ka iya wey ka langun ne sakup nu.”

8Ne migselem-selem migbangun-bangun si Abimilik wey impeumew rin e ka langun ne suluhuanen din wey ingkahiyen din meytenged te taheinep din wey nenaaldekan amana sikandan. ⁹ Ne impeumew ni Abimilik si Abraham wey mig-insaan, “Mania te inggimu nu seini kanami? Nekey-a ka mareet ne neyimu ku keykew mania te in-uyanan a nikeykew te subla ne egpakarereet keddi wey te inged ku? Kene ne eleg ka inggimu nu keddi. ¹⁰ Mania te inggimu nu seini?”

11Ne migtabak si Abraham, “Inggimu ku seini su kahiyen ku ne warad iya minsan sabeka kayi ne egkaaldekan te Manama, wey nekeisipa ne kema ke eggimatayan a nikaniyu eyew egkaahew niyu ka asawa ku. ¹² Malehet iya ne atebey ku sikandin, su sabeka re ka amey ney, piru lein ka iney rin wey lein degma ka iney ku, ne in-asawa kud sikandin. ¹³ Te impaawa ad te Manama diye te baley te amey ku, ingkahiyen ku si Sara, ‘Minsan hendei ki egbaye, kahi ka ne talaari ki. Te sika ne paahi, igpakapapitew nu ka geyinawa nu keddi.’ ”

14Ne in-uli e ni Abimilik si Sara diye ki Abraham wey impamehayan din pad man-e sikandin te me karniru, me baka, wey me uripen ne lukes wey malitan. ¹⁵ Ne ingkahiyen din e si Abraham, “Pitawa nu ka intiru ne tane ku wey egkaayun ka ne eg-ugpe minsan hendei ne igkeupii nu.” ¹⁶ Ne migkahiyen din degma si Sara, “Egbehayan ku ka maama nu te sabeka ne libu (1,000) ne pelata ne mahal. Sika ka pamalehet te langun ne duma nu ne ware ku sikeykew nalibuhi eyew egkanengnengan te langun ne ware ka nekeyimu te mareet.”

17-18Tenged te peg-angey ni Abimilik ki Sara ne asawa ni Abraham, imbuutan te Magbebaye ne Manama ne kenad eg-anak ka me malitan diye te baley ni Abimilik. Piru te inampuan e ni Abraham si Abimilik, imbawian e sikandin te Manama te dalu rin. Imbawian e degma te Manama ka asawa rin wey ka langun ne uripen din ne malitan eyew eg-anak e man-e sikandan.

Ka peglesut ni Isaak

21Ne impanalanginan te Magbey baye ne Manama si Sara sumale te insaad din. ² ⁷⁹ Ne nataman, naberes e sikandin wey nakaanak te lukes minsan buyag e si Abraham. Inlesut ka bate te timpu iya ne insaad te Manama. ³ Ne ingngaranan ni Abraham ka anak din ki Isaak. ⁴ ⁸⁰ Te nawaluwan e ka bate, intulian e sikandin ni Abraham sumale te insuhu te Manama kandin. ⁵ Mahatus (100) e ka idad ni Abraham te neetew si Isaak. ⁶ Ne migkahi si Sara, “Nahala a wey impangisi a te Manama. Egpakangisi degma ka langun ne egpakarineg meyitenged te neyitabu keddi. ⁷ Ware etew ne nakakahi ki Abraham ne egpakapasusu e pad. Piru, nakaanak e pad te lukes minsan buyag e ka asawa ku.”

8Nataman, migtulun e ka bate. Te aldew ne eglutasen e ka bate, miggilutu te dakel si Abraham.

Ka pegdeldel ki Hagar wey ki Ismail

9Sabeka ne aldew, miglimbayan ni Ismail ne anak ni Hagar ne matighiptu si Isaak ne anak ni Sara. ¹⁰ ⁸¹ Te nakita seeye ni Sara, ingkahiyen din si Abraham, “Paawaa nu sika se malitan ne uripen duma te anak din. Kene egkaayun ne egpakakuwa te karatuan nu ka anak te sika ne uripen su si Isaak de.” ¹¹ Nalange amana si Abraham su anak din ma degma si Ismail. ¹² ⁸² Piru migkahiyen te Manama si Abraham, “Kene ka kalaggew meyitenged te bate wey te uripen nu ne si Hagar. Himuwa nu ka ingkahi

ni Sara su egligkat ki Isaak ka seeye se kabuhalan ne insaad ku keykew. ¹³ Egbehayan ku degma te masalig ne me anak ka anak te uripen wey egnenasud e sikandan su anak nu ma degma sikandin.”

14Te maselem-selem pad te seup ne aldew, imbehayan e ni Abraham si Hagar te egkeenen wey te weyig ne nakapenu te tahuanan ne laplap te mananap. Ne impatiang din e seini ki Hagar wey impeyipaneu rin e duma te anak din. Ne miggipaneu e ensi Hagar wey migleug-leug e diye te disirtu ne engngaranan te Birsiba. ¹⁵ Te naaminan e sikandan te weyig, in-engkeran din e ka bate diye te egdalungan te deisek ne kayu. ¹⁶ Miggendiyad sikandin te kewun-aan ne egkeumaan te egpane ka kariyu ligkat te bate. Ne diyad sikandin migpinnuu ka migsinehew wey migkahi diye te geyinawa rin, “Kena a egpakaaku ne egpipitew te anak ku ke egpatey.”

17Ne narineg te Manama ka pegsinehew te bate, wey in-umew si Hagar te panalihan te Manama ne egpuun te langit, “Hagar, nekey-a ka igkalaggew nu? Kene ka kaaldeku su narineg te Manama ka pegsinehew te bate. ¹⁸ Hendiyei nud ka anak nu wey kitkita nu sikandin, su eggimuwen ku ne dakel ne nasud ka me kabuhalan din.” ¹⁹ Nataman, due impakita te Manama ki Hagar ne belun. Miggendiyaan din seeye wey migsakug e sikandin wey in-nipenu din e ka tahuanan te weyig ne laplap te mananap wey impeinum

⁷⁹ + 21:2: Hib 11:11.

⁸⁰ + 21:4: Hin 17:12; Him 7:8.

⁸¹ + 21:10: Gal 4:29-30.

⁸² + 21:12: Rum 9:7; Hib 11:18.

din e ka bate. ²⁰ Intantanuran te Manama ka bate taman te migdakil e sikandin. Mig-ugpe sikandin diye te disirtu ne egngaranan te Paran wey neyimu sikandin ne mannitingen. ²¹ Nataman, impaasawaan e sikandin te iney rin te matig-Ihptu ne malitan.

Ka kasabutan ni Abimilik wey ni Abraham

²² ⁸³ Te seeye ne timpu, migparumeey si Abimilik te pangulu te me sundalu rin ne si Pikul peendiye ki Abraham. Ne migkahyan ni Abimilik si Abraham, “Imbulihan ka te Manama te langun ne eggimuwen nu. ²³ Purisu saad ka pinaahi te ngaran te Manama ne kena a nikeykew eglimbungan wey ka me anak ku peendiye te langun ne kabuhalan ku. Ipakita nu ka keupiya nu keddi wey kayi te inged ne in-ugpaan nu, iling te keupiya ne impakita ku keykew.”

²⁴ Migkahi si Abraham, “Uya, igsaad ku.”

²⁵ Ne insumbung ni Abraham diye ki Abimilik ka meytenged te belun ne in-ahew te me suluhuanen din. ²⁶ Migtabak si Abimilik, “Wara a nakanengneng ke hente w ka miggimu kayi. Wara a nahud nikeykew kahii wey kunteen ku pad iya narineg seini.” ²⁷ Ne migkuwa si Abraham te me karniru wey me baka wey imbehey rin seini ki Abimilik ne miggimu e sikandan te kasabutan. ²⁸ Nataman, migkuwe e man-e si Abraham te pitu ne beyan ne nati te karniru puun te me ayam din wey impasuwey

rin e seini. ²⁹ Ne mig-inse si Abimilik kandin, “Mania te insuwey nu sika se pitu ne nati te karniru?”

³⁰ Migtabak si Abraham, “Kua nu sika eyew egpakamemalehet ka ne sikeddiey ka migkekali te seini ne belun.” ³¹ Sikan naa ka ingngaranan te Birsiba ⁸⁴ ka seeye ne inged su diye ma sikandan migpasaarey.

³² Te napenge e ka inggimu ran ne kasabutan diye te Birsiba, mig-uli e si Abimilik wey si Pikul diye te inged te me Pilistihanen. ³³ Ne migpamula si Abraham te kayu ne tamarisku diye te Birsiba, ne diye din e man-e simbaa ka Magbebaye, ka Manama ne Ware Egtamanan. ³⁴ Ne naluhey pad ne mig-ugpe si Abraham diye te inged te me Pilistihanen.

Ka peg-eleg-eleg te Manama ki Abraham

²² ⁸⁵ Te pile e ne leg-un ka miglihad, mig-el-elehan te Manama si Abraham. In-umew rin sikandin, “Abraham!” Ne migtabak si Abraham, “Seini e red.”

² ⁸⁶ Ne migkahi ka Manama, “Uyana nu si Isaak, ka sabsabeka ne anak nu ne indakelan nu te geyinawa, wey hendiye kew te inged ne Muriya. Ne ipanubad nu naa sikandin kayi te keddi isip egtutungen ne igpanubad ke diye kew e te bubungan ne igpanulu ku keykew.”

⁸³ + 21:22: Hin 26:26.

⁸⁴ + 21:31 Te Hibuwanen: “belun te saad” ka kaluwasan te lalag ne “Birsiba.”

⁸⁵ + 22:1-13: Hib 11:17-19.

⁸⁶ + 22:2: 2Kru 3:1.

3Te napawe e, migselem-selem migpangayu si Abraham eyew igtemeg te egtutungen ne igpanubad. Indulan din seeye te asnu rin wey induma rin si Isaak wey ka daruwa ne uripen din, wey nangendiyad sikanandin te inged ne innangen te Manama kandin. ⁴ Te natateluwan e sikanandin ka miggipanew, nakite e ni Abraham ka inged ne egkilem pad. ⁵ Ne migkahiyen din ka me uripen, “Kai kew re wey ka asnu. Sikanami re ki Isaak ka eggendiye eyew egsimba. Egkataman, eglibed key red kai.”

6Impatiang ni Abraham si Isaak te kayu ne igtemeg te igpanubad ne egtutungen, wey sikanandin degma ka mig-uyan te ilab wey pupud. Ne migparumeey e sikanandin se daruwa ka miggipanew. ⁷ Ne migkahi si Isaak, “Ame!”

N e migtabak si Abraham, “Nekey-a, Tatu?”

N e mig-inse si Isaak, “Duen e pupud ta wey kayu ne igtemeg, piru hendeid naa ka igpanubad ne nati te karniru ne egtutungen?”

8Ne migtabak si Abraham, “Ka Manama ka egbehey due, Tatu.” Ne migpabulus sikanandin ka miggipanew.

9 ⁸⁷ Te nekeume e sikanandin diye te inged ne innangen te Manama kandin, miggimu e si Abraham te altar ne eg-unturan te egtutungen wey diye din tapira te ampew ka me kayu

ne igtemeg. Ne imbaku din e ka anak din wey impeyibat din e diye te ampew te me kayu. ¹⁰ Ne ingkuwa rin e ka ilab eyew eggimatayan din e perem si Isaak. ¹¹ Piru sahuwune ne inumew sikanandin te panalihan te Magbebaya ne Manama ne egpuun te langit, “Abraham, Abraham!”

N e migtabak sikanandin, “Seini e red.”

12Ne migkahi ka panalihan te Manama, “Kene nu dereeti ka bate wey kene nu menuwa sikanandin. Naka-nengneng e kuntee ka Manama ne egkaaldek ka iya kandin, su ware nu ma ikannuhun ka sabsabeka ne anak nu.”

13Ne migtenggak si Abraham wey due nakita rin ne lukesan ne karniru ne nakasanggat ka sungey diye te kayu ne deisek wey kenad egpakaawe. Ingkuwa rin seini ne iyan din e intutung liwan te anak din. ¹⁴ Sikan naa ka ingngaranan ni Abraham ka seeye ne inged te, “Ka Magbebaya ne Manama ka Egbehey.” Minsan kuntee, egkahi red ka me etew, “Diye te bubungan te Magbebaya ne Manama, due igbehey rin.”

15Ne in-umew e man-e si Abraham te panalihan te Magbebaya ne Manama puun te langit ¹⁶ ⁸⁸ wey migkahi, “Seini ka lalag te Magbebaya ne Manama, ‘Tenged te migtuman ka keddi wey ware nu ikannuhun ka sabsabeka ne anak nu, egsaad a wey egpahunlibetan ku seini ¹⁷ ⁸⁹ ne eg-

⁸⁷ + 22:9: San 2:21.

⁸⁸ + 22:16-17: Hib 6:13-14.

⁸⁹ + 22:17: Hib 11:12.

panalanganin ku iya sikeykew. Egpa-
masuluhen ku ka me kabuhalan nu ne
egpekeiling kasulug te me bituen diye
te langit wey lelanek diye te ilis te da-
hat. Egpakareeg ka me kabuhalan nu
te me kuntere dan. ¹⁸ ⁹⁰ Igkarangeb,
egpanalanganin te kabuhalan nu ka
langun ne nasud kayi te ampew te
tane. Igbehey ku keykew seini se
langun su intuman nu ka insuhu ku
keykew.’ ” ¹⁹ Nataman, miglibed
e ensi Abraham diye te me uripen din,
ne migparumeey e sikandan ka mig-
uli diye te Birsiba, wey diyad e sikan-
dan mig-ugpe.

Ka me kabuhalan ni Nahur

²⁰Te ware naluhey, nahuhuran
e si Abraham ne duen e me anak
ni Milka, ka asawa te hari rin ne si
Nahur. ²¹ Seini ka me anak dan
ne lukes—si Us ka panganey, si Bus
ka inggiba, wey si Kimuil ne amey
ni Aram, ka ikatelu. ²² Ne duen
pad man-e duma ne ensi Kasid, si
Hasu, si Pildas, si Hidlap, wey si Bi-
tuil ²³ ne amey ni Ribika. Sikandan
se walu ka me anak enni Milka wey
ni Nahur ne hari ni Abraham. ²⁴ Due
degma me anak ni Nahur te duwey rin
ne enggaranen ki Riyuma. Sikandan
ensi Tiba, si Gaham, si Tahas, wey si
Maaka.

Ka pegpatey wey pegsabal ki Sara

²³Migginguma te 127 ne leg-un
ka idad ni Sara, ne henduen pad
sikandin migpatey. ² Ne diye
sikandin migpatey te lungsud te
Kiryat-Arba (wey ke Hibrun) ne diye
te inged te Kanaan. Miglungku wey
migpandalawit si Abraham te peg-
patey ni Sara.

⁹⁰ + **22:18:** Him 3:25.

⁹¹ + **23:4:** Hib 11:9,13; Him 7:16.

³Ne mig-awe pad sikandin diye
te impaley-asan te asawa rin wey
miggendiye te mahinged ne me Hiti-
hanen wey migkahi, ⁴ ⁹¹ “Lapu e re
ne mig-ugpe kayi te kaniyu. Purisu,
belegyei a ubag nikaniyu te tane eyew
eglebengan ku te asawa ku.”

⁵Ne migtabak sikandan, ⁶
“Ahalen, pammineha key nikeykew.
In-ila ney sikeykew ne mabantug ne
pangulu kayi te kanami, purisu, diye
nu ilebeng ka asawa nu te subla ne me-
upiya ne lebenganan ney kayi. Ware
sabeka kanami ne eg-apul te pegbe-
hey keykew te lebenganan eyew ig-
pakalebeng nu ka asawa nu.”

⁷Ne mig-unduk si Abraham diye
te tangkaan te me Hitihanen te peg-
pasalamat kandan. ⁸ Ne migkahi
sikandin, “Ke eg-uyun kew ne kayi ku
igsabal ka asawa ku, hangyua niyu
ubag si Iprun ka Hitihanen ne anak ni
Suhar, ⁹ ne igbelegye keddi ka su-
lung ne diye te ilis te kamet din diye
te Makpila. Kahii niyu sikandin te eg-
bayaran ku seeye te eleg ne kentiddad
kayi te tangkaan niyu eyew keddiey e
sika se egkasabalan.”

¹⁰Ne diye bes degma migpin-
nuu si Iprun te miglibulungan dan ne
marani te gumawan te siyudad duma
te me Hitihanen. Purisu, intabak din si
Abraham wey nakarineg ka langun ne
diye te gumawan te siyudad. ¹¹ Kahi
rin, “Ahalen, pammineha a nikeykew,
kene nud bayari ka kamet su igbehey
ku re seini keykew wey iglagkes kud
iya ka sulung ne diye te ilis kayi. Kayi
te tangkaan te duma ku ne me Hiti-

hanen, igbehey ku seini keykew eyew egkasabalan nu te asawa nu.”

12Piru miglangkeb e man-e si Abraham diye te tangkaan te me Hitihanen, ¹³ wey ingkahiyen din si Iprun ne narineg te langun, “Pamineg ka, egbayaran ku iya ke pila ka kentiddad te kamet. Dawata nu ka igbayad ku eyew diye ku igpakasabal ka asawa ku.”

14Ne migtabak si Iprun, ¹⁵ “Ahalen, hep-at ne gatus (400) ne pelata ne mahal ka kentiddad te sika ne tane, piru nekegmenu naan de iya sika. Isabal nud e ka asawa nu.” ¹⁶ Nabennalan e si Abraham te kentiddad ne ingkahi ni Iprun. Sikan naa ka migtitimbang e sikandin te hep-at ne gatus (400) ne pelata ne mahal, sumale te timbangan ne inggamit te me nigusyanti. Ne imbayad din seeye ki Iprun diye te tangkaan te me Hitihanen.

17Seeye naa ka nakuwe e ni Abraham ka tane ni Iprun diye te Makpila ne diye dapit te igsile ligkat te Mamri. Lagkes e ka sulung wey ka langun ne me kayu ne diye te kamet. ¹⁸ Ne nanengnengan te langun ne me Hitihanen ne nasapen diye, ne si Abraham e ka kamuney dutu. ¹⁹ Ne insabal ni Abraham si Sara diye te sulung ne diye te kamet ne diye te Makpila. Ka Makpila sakup te Kanaan, wey marani seini te Mamri ne iyan ded ka Hibrun. ²⁰ Sikan naa ka nakuwa ni Abraham ka kamet te me Hitihanen, lagkes ka sulung ne inggimu rin e ne sabalanan.

Ka peg-asawa ni Isaak

24Te seeye ne timpu, buyag e ne subla si Abraham wey impanalanganin sikandin te Magbebaye ne Manama te langun ne inggimu rin. ²⁻³

Migkahiyen din ka igbuyag te me suluhuanen din ne impiyalan din te langun ne karatuan din, “Ipataliware nu ka belad nu te daruwa ne bubun ku wey saad ka keddi pinaahi te ngaran te Magbebaye ne Manama, ka Manama te langit wey tane, ne kene ka egpamitew te mahinged kayi te Kanaan eyew igpaasawa te anak ku ne si Isaak. ⁴ Ke kene, hendiye ka te inged ne migligkatan ku wey diye nu pamitawi te igpaasawa ka anak ku te me karumaan ku.”

5Piru mig-inse ka suluhuanen, “Ke kene egduma keddi kayi ka malitan, egpeendiyeen ku naa ka anak nu te inged ne migligkatan nu?”

6Ne migtabak si Abraham, “Kene nud en iya ipeendiye ka anak ku! ⁷ Su ka Magbebaye ne Manama ne diye te langit, ka mig-uyan keddi kayi ligkat te baley te amey ku wey ligkat te inged ne neetawan ku. Migsaad sikandin keddi ne igbehey rin seini se tane diye te me kabuhalan ku. Egsuhu sikandin te panalihan din ne eggun-a keykew eyew diye ka egpakakuwa te malitan ne igpaasawa ki Isaak. ⁸ Piru ke egkeepes ka malitan ne egduma keykew, warad labet nu te impasaad ku keykew. Piru minsan nekey ka egkatamanan, kene nu ipeendiye ka anak ku.” ⁹ Sikan naa ka impataliware te suluhuanen ka belad din diye te daruwa ne bubun ni Abraham ne ahalen din, wey migsaad sikandin ne egtumanen din ka insuhu ni Abraham kandin.

10Ne migkuwa ka suluhuanen te sapulu ne kamil te ahalen din wey mig-uyan man-e sikandin te masalig ne mahal ne igdasag, ne miggendiyad e sikandin te siyudad ni Nahur ne diye te inged te Misuputamya. ¹¹ Te nekeume e sikandin, impalangkeb din ka me kamil marani te belun diye te lihawangan te siyudad. Egkasagkup e seeye wey egmanakeru e ka me malitan. ¹² Ne mig-ampu sikandin, “Magbebaye, Manama te ahalen ku ne si Abraham, bulihi a nikeykew te egpamitew te igpaasawa ki Isaak wey ipapitew nu ka geyinawa nu ne kene egkabalbalawan ki Abraham ne ahalen ku. ¹³ Seini a te lenged te belun wey eggendini ka me mengebay puun te siyudad eyew egpanakeru. ¹⁴ Ke egkahi a diye te sabeka ne mengebay, ‘Isabuk nu pa ka banga nu wey peinume e pa nikeykew.’ Ke egtabak perem sikandin, ‘Ne, inum kad iya wey egpeinumen ku degma ka me kamil nu,’ sikandin naa ka in-alam nu ne egkaasawa ni Isaak. Ke egkatuman seini, egkanengnengan ku ne impapitew nu iya ka geyinawa nu ne kene egkabalbalawan diye te ahalen ku.”

15Te ware pad nekeimpus sikandin ka mig-ampu, due miglepew ne enggaranani ki Ribika ne migtiang te banga. Anak sikandin ni Bituil ne anak enni Milka wey Nahur ne hari ni Abraham. ¹⁶ Mengebay pad sikandin wey mateles amana. Migtupang sikandin diye te belun wey inipenu din te weyig ka banga din. Ne migtakereg e sikandin. ¹⁷ Ne migpallahuy ka suluhuanen ne migsinug-ung kandin ne migkahi, “Peinuma a ubag te weyig nu.”

18Ne migtabak sikandin, “Uya ahalen, inum ka.” Indagdahew rin isabuk ka banga din wey impatalungtung din e ka suluhuanen. ¹⁹ Te nekeimpus e sikandin ka mig-inum, migkahi si Ribika, “Egsakug a degma te weyig para te me kamil nu wey igpeinum ku kandan taman te egkabalung sikandan.” ²⁰ Te sikan de, indagdahew rin e iitis ka weyig diye te egpeinumanan te me ayam. Ne miglibed-libed sikandin ka egsakug diye te belun taman te nenekeinum e langun ka me kamil. ²¹ Mig-iipat ka suluhuanen kandin ke malehet ne sikandin ka in-alam te Magbebaye ne Manama eyew egkaasawa ni Isaak.

22Te nekeinum e ka me kamil, migkuwa ka suluhuanen te sabeka ne mahal ne sising ne bulawan wey imbitin din diye te irung ni Ribika. Migkuwa pad man-e sikandin te daruwa ne dakel ne beday ne bulawan wey insaluub din te me belad ni Ribika. ²³ Ne mig-insaan din si Ribika, “Hentew-a ka amey nu? Duen ded egkeyirehaan diye te baley niyu?”

24Ne migtabak sikandin, “Si Bituil ka amey ku, ne anak enni Nahur wey ni Milka. ²⁵ Due eggirehaan niyu diye te baley ney wey due degma dakel ne lahami wey kumpay ne ig-sunggud te kamil niyu.”

26Ne mig-usengul diye te tane ka suluhuanen wey insimba rin ka Magbebaye ne Manama, ²⁷ wey miggenendue, “Egsayeen ka Magbebaye ne Manama, ka Manama te ahalen ku ne si Abraham, ne migpabulus se geyinawa ne kene egkabalbalawan wey matinumanen kandin. In-

uyan a nikandin kayi te anaken wey apu te ahalen ku.”

28Ne mig-uli e ne migpallahuy ka mengebay wey migpangguhuran din e ka iney rin wey ka langun ne diye te baley. ²⁹ Due maama ni Ribika ne egngaranan ki Laban. Migpallahuy sikandin peendiye te suluhuanen ni Abraham ne diye te lenged te belun. ³⁰ Su nakita rin ka sising wey ka beday diye te me belad ni Ribika, wey narineg din ka pangguhuren ni Ribika meytenged te inangen te etew kandin. Sikan naa ka miggendiye sikandin te suluhuanen ni Abraham ne migsasindeg diye lenged te me kamil rin ne marani te belun. ³¹ Migkahi si Laban, “Ew, sikeykew bes ka impanalanganin te Magbebaye ne Manama. Mania te kayi ke re egseasindeg? Leus kad diye te baley, su intahaan kud sikeykew te sinabeng diye te kanami, wey due egkatahuan te me kamil nu.”

32Sikan naa ka migleus e ka suluhuanen diye te baley. Pegkeumaran, insabuk e ni Laban ka dulan te me kamil wey insungguran din e seini te lahami wey kumpay. In-uyanan din degma te weyig ka suluhuanen ni Abraham wey ka me дума rin eyew egpakapanlu-lu sikandan te me paa ran. ³³ Te migsendaran e ka suluhuanen te egkeenen, migkahi sikandin, “Kene e pad egkeen ke kene ku pad igpakapangguhud ka hipanawen ku.”

N e migkahi si Laban, “Na, ipangguhud nud e.”

34Migkahi sikandin, “Suluhuanen a ni Abraham. ³⁵ Impanalanganin amana te Magbebaye ne Manama

ka ahalen ku wey neyimu sikandin ne mabantug. Impamehayan din te masalig ne karniru, me kambing, me baka, me seleppi, me bulawan, me uripen ne lukes wey malitan, me kamil wey me asnu. ³⁶ Te buyag e si Sara ne asawa te ahalen ku, nakaanak sikandin te lukes. Ne imbehayan sikandin te ahalen ku te langun ne karatuan din. ³⁷ Ne impasaad a te ahalen ku ne egtumanen ku ka insuhu din ne kene egpaasawaan ka anak din te mengebay diye te Kanaan, ka inged ne mig-ugpaan ney kuntee. ³⁸ Piru impeengkayi a mule nikandin te ugpaan te amey rin, wey kayi a te me karumaan din pepamitawa te igpaasawa te anak din. ³⁹ Ne miginsaan ku ka ahalen ku ke nekey ka eggimuwen ku ke kene egduma keddi ka malitan? ⁴⁰ Migtabak sikandin, ‘Ka Magbebaye ne Manama ne intuman ku layun ka egsuhu te panalihan din ne egduma keykew eyew egkatuman ka hipanew nu. Sikan naa ka egpakakita ka te igpaasawa te anak ku diye te karumaan ku, wey diye te kabuhalan te amey ku. ⁴¹ Wey ke re egpakaawe te impasaad ku keykew ke eggendiye ka te me karumaan ku. Ne minsan eg-apul sikan dan ne egdumeen nu ka malitan, egpakaawe ke red iya man-e te impasaad ku keykew.’

42“Na, te nekeuma ad e diye te belun ganna, mig-ampu a, ‘Magbebaye ne Manama, ka Manama te ahalen ku ne si Abraham, bulihi a ubag nikeykew ne egkatuman ka hipanew ku. ⁴³ Kayi e re egseasindeg te marani te belun kuntee. Meyi due egpanakeru ne mengebay kayi, egbuyuan ku sikandin te weyig puun te banga din. ⁴⁴ Ke egpeinu-

men a nikandin lagkes ka me kamil ku, ne sikandin naan e ka in-alam nu ne igpaasawa te anak te ahalen ku.’ ⁴⁵ Na, te ware e pad nekeimpus te inggeyinawa ku re ne peg-ampu, miggingume e si Ribika ka migtiang te banga. Migstupang sikandin diye te belun eyew egsakug. Ingkahiyen ku sikandin, ‘Peinuma a ubag nikeykew.’ ⁴⁶ Indagdahew rin isabuk ka banga ne intiang din wey migkahi sikandin, ‘Uya, inum kad e wey egpeinum ku degma ka me kamil nu.’ Sikan naa ka mig-inum a wey impeinum din e ka me kamil. ⁴⁷ Ne mig-insaan ku sikandin, ‘Hentew-a ka amey nu?’ Migtabak sikandin, ‘Si Bituil ka amey ku ne anak enni Nahur wey ni Milka.’ Te sikan de, imbitinan kud te sising ka irung din wey insaluuban kud te beday ka me belad din. ⁴⁸ Ne mig-usengul a diye te tane wey insimba ku ka Magbebaya ne Manama. Insaye ku ka Magbebaya, ka Manama te ahalen ku ne si Abraham, ka Manama ne migpanulu keddi ke hendei ku nakita ka mengebay ne anak te karumaan te ahalen ku ne egkaasawa te anak din. ⁴⁹ Kuntee, nangen i a nikaniyu ke malehet ka keupiya niyu te ahalen ku. Ke kene, nangen i a nikaniyu eyew egpakasuman-suman a ke nekey ka eggimuwen ku.”

⁵⁰Ne migtabak ensi Laban wey si Bituil, “Tenged su ligkat ma seini te Magbebaya ne Manama, warad igpakalalag ney. ⁵¹ Seini red si Ribika. Dumaa nud sikandin te peguli niyu. Ipaasawa nud sikandin te anak te ahalen nu, sumale te ingkahi te Magbebaya ne Manama.” ⁵² Te pegkarineg dutu te suluhuanen ni Abraham, mig-usengul rin e diye te tane wey insimba rin ka Magbebaya

ne Manama. ⁵³ Ne impamukeun din e ka inuyanan din ne me balieg ne bulawan, me sising, me eritis, wey mates ne me manggad wey imbehey rin e seini ki Ribika. Ne impamehayan din e degma te mahal ne me dasag ka maama rin wey ka iney rin.

⁵⁴Nataman, miglabung e ka suluhuanen ni Abraham wey ka me duma rin wey diyad e sikandan miggirehe. Te peg-enuw ran e te maselem, migkahi e ka suluhuanen ni Abraham, “Eg-uli ad e diye te ahalen ku.”

⁵⁵Piru migkahi ka iney wey maama ni Ribika, “Peugpaa nu pa si Ribika kayi minsan sapulu de ne aldew, egkataman, kaayun e ne egpekeyipanew kew.”

⁵⁶Piru migkahi ka suluhuanen ni Abraham, “Kena ad e hawiri nikaniyu su impanalangan te Magbebaya ne Manama ka hipanew ku. Peulia ad nikaniyu diye te ahalen ku.”

⁵⁷Migtabak sikandin, “Egumawen te pad ka mengebay wey eg-insaan ta sikandin.” ⁵⁸ Sikan naa ka in-umew ran e si Ribika wey mig-insaan dan, “Egkeupian ke naa ne egdume e te seini ne etew?”

M igtabak sikandin, “Uya.”

⁵⁹Sikan naa ka imparuma ran e si Ribika wey ka talagtanggu kandin te suluhuanen ni Abraham wey te me duma rin. ⁶⁰ Ne impanalangan dan si Ribika te migkahi,

“ Peyi,

e gkeyimu ka ne iney

t e subla ne masalig ne kabuhalan.

E gkatalu te me kabuhalan nu

k a me kuntere dan.” ⁶¹ Te naandam e ka langun, mig-untud e si Ribika wey ka me suluhuanen din ne malitan te me kamil. Ne migluyud e sikandan te suluhuanen ni Abraham.

62Ne si Isaak degma, diye sikandin mig-ugpe te Nigib wey sikan pad iya migginguma puun te Biirlahayrui. ⁶³ Te sabeka ne aldew te egkasagkup e, migleug-leug sikandin diye te kamet wey due nakita rin ne me kamil ne diye egpabulus te kandin. ⁶⁴ Te nakita ni Ribika si Isaak, miglegsad e sikandin te kamil ⁶⁵ ne mig-inse te suluhuanen ni Abraham, “Hentew-a ka seeye te kamet ne egsinug-ung kanta?”

M igtabak ka suluhuanen, “Sikandin ka ahalen ku.” Te sikan de, ingkuwe e ni Ribika ka bunbun te ulaula wey imbunbunan din e ka ulaula rin.

66Ne migpangguhuran te suluhuanen si Isaak meytenged te langun ne inggimu rin. ⁶⁷ Nataman, in-uyan e ni Isaak si Ribika diye te balungbalung ne in-ugpaan te iney rin dengan, wey in-asawa rin e sikandin. Ne indakelan din te geyinawa si Ribika. Ne dutu, warad sikandin miglungku tenged te pegpatey te iney rin.

Ka duma ne me kabuhalan ni Abraham

(1 Kru. 1:32-33)

⁹² + 25:10: Hin 23:3-16.

25Ne mig-asawe e man-e si Abraham te senge-malitanan ne migngaran ki Kitura. ² Nakaanak sikandin ki Simran, si Huksan, si Midan, si Midiyan, si Isbak, wey si Sua. ³ Si Huksan ka amey ni Siyiba wey ni Didan, wey si Didan ka migligkatan te me tribu ne egngaranan te Asurimanen, Litusimanen, wey Liyumimanen. ⁴ Due degma me anak ni Midiyan ne egngaranan ki Ipa, si Ipir, si Hanuk, si Abida, wey si Ildaa. Sikandan langun ka me kabuhalan ni Kitura ne asawa ni Abraham.

5Ne imbehey ni Abraham ki Isaak ka langun ne karatuan din ⁶ te ware pad sikandin migpatey. Piru impamehayan din degma te dasag ka me anak te me duwey rin, wey impeendiye din e sikandan te igsile eyew egpakariyu-diyu te anak din ne si Isaak.

Ka pegpatey wey ka pegsabal ki Abraham

7Migginguma te 175 ne leg-un ka idad ni Abraham, wey te seeyad e ka kabuyahi rin ⁸ migpatey e sikandin ne meupiya se peg-ugpe, wey miglemung e ka gimukud din te gimukud te me apu din ne migpatey e. ⁹ Insabal e sikandin enni Isaak wey ni Ismail diye te sulung te Makpila ne diye te igsile ligkat te Mamri. Seeye ka sulung ne diye te kamet ni Iprun ne anak ni Suhar ne Hitihanen ¹⁰ ⁹² ne imbeli ni Abraham diye te me Hitihanen. Ne diye degma isabal si Sara dengan. ¹¹ Te namatey e si Abraham, impanalanganin te Manama si Isaak ne anak din ne diye mig-ugpe te marani te belun ne Biirlahayrui.

Ka me kabuhalan ni Ismail

(1 Kru. 1:28-31)

12Ne seini ka me kabuhalan ni Ismail, ka anak ni Abraham ki Hagar ne matig-Ihriptu ne uripen ni Sara. ¹³ Seini ka ngaran te me lukes ne anak ni Ismail ligkat te panganey peendiye te igkalitan—si Nibayut, si Kidar, si Adbiil, si Mibsam, ¹⁴ si Misma, si Duma, si Masa, ¹⁵ si Hadad, si Tima, si Hitur, si Napis, wey si Kidima. ¹⁶ Sikan-dan langun ka me lukes ne anak ni Ismail. Neyimu sikandan ne me pangulu te sapulu wey daruwa (12) ne tribu ne nangugpe diye te nalein-lein ne me inged dan. Te ware naluhey, migngaranan ka me tribu ran sumale te ngaran te me pangulu ran. ¹⁷ (Ne migpatey si Ismail te 137 ka idad din, wey miglemung e degma ka gimukud din te gimukud te me kaap-apuan din ne migpatey e.) ¹⁸ Nangugpe ka me kabuhalan din ligkat te inged te Habila peendiye te Sur, ne diye te igsile te Ihriptu ne egpeendiye te Asirya. Ne ingkuntere dan ka langun ne karumaan dan ne kabuhalan ni Isaak.

Ka pegkeetew ni Isaw wey ni Hakub

19Seini ka pangguhuren meyitenged te me anak ni Isaak, ne anak ni Abraham. ²⁰ Hep-at ne pulu (40) ka idad ni Isaak te nakaa-sawa sikandin ki Ribika, ne anak ni Bituil wey atebey ni Laban. Matig-Aramiya ensi Bituil wey Laban wey diye sikandan mig-ugpe te Padanaram. ²¹ Tenged te kene egpakaanak si Ribika, mig-ampu si Isaak te Magbebaye ne Manama eyew egpakaanak sikandin. Ne intabak te Manama ka

peg-ampu din, sikan naa ka naberes e si Ribika. ²² Migseseppingan sikandin piru te ware pad miglesut ka me bate, migpakeyisey ran e diye te getek din. Migkahi si Ribika, “Mania te egkeyitabu seini keddi?” Sikan naa ka mig-insaan din ka Magbebaye ne Manama meyitenged dutu. ²³ ⁹³ Ne migkahiyan sikandin te Magbebaye ne Manama,

“ Daruwa ne nasud

k a due te getek nu.

E g-anak ka te daruwa

n e egpekegkuntere.

E gkeyimu ne manekal ka sabeka

t e duma rin,

w ey egkeyimu ne suluhuanen ka kakey

t e hari rin.”

24Te miggingume e ka aldew ne eglesutan e si Ribika, migseseppingan iya sikandin. ²⁵ Ka an-anayan ne miglesut malalab wey bulbulen, sikan naa ka ingngaranan sikandin ki Isaw. ⁹⁴ ²⁶ Te ware pad miglesut ka sepping, miggen-genan din ka palu ni Isaw, sikan naa ka migngaranan sikandin ki Hakub. ⁹⁵ Ne hen-em ne pulu (60) ka idad ni Isaak te miglesut sikandan.

Ka pegbelegye ni Isaw te katenged din isip panganey

⁹³ + 25:23: Rum 9:12.

⁹⁴ + 25:25 Te Hibuwanen: “bulbulen” ka kaluwasan te lalag ne “Isaw.”

⁹⁵ + 25:26 Te Hibuwanen: “inggen-genan din ka palu” ka kaluwasan te lalag dan ne “Hakub.”

27Te migtulín e ka me bate, ney-imu ne meinges ne mannitingen si Isaw. Egkeupian sikandin ne egleug-leug diye te me kamet, piru si Hakub, maleman mule wey diye de eg-uugpe te baley. ²⁸ Pinalangge ni Isaak si Isaw su egkeupian sikandin ne egkeen te keingesan din, piru pinalangge degma ni Ribika si Hakub.

29Sabeka ne aldew, mig-uli si Isaw ka migpanitingen ne eggutasan e amana, wey nakasalengan sikandin te migsusuba si Hakub te malalab ne bengag ne insabawan. ³⁰ Migkahiyán din si Hakub, “Pakeena a nikeykew te sika se malalab ne insabawan nu su eggutasan ad amana.” (Purisu in-imuan si Isaw ki Idum. ⁹⁶)

31Piru migtabak si Hakub, “Wey ku re egpakeena sikeykew ke igbehey nu keddi ka katenged nu isip panganey.”

32Ne migkahi si Isaw, “Uya, igbehey ku! Nekey ka karuan te katenged ku isip panganey ke egkapatey a te gutas kuntee?”

33 ⁹⁷ Migtabak si Hakub, “Pahunlibet ke pa ne igbehey nu keddi ka katenged nu.”

S ikan naa ka nakapahunlibet si Isaw ne igbehey rin e diye ki Hakub ka katenged din isip panganey. ³⁴ Ne imbihayan e sikandin ni Hakub te paan wey te insabawan din ne bengag.

Te nakakeen wey nekeinum e si Isaw, miggipanew e sikandin. Iling due ka pegbalahad ni Isaw te katenged din isip panganey.

Ka peggalin ni Isaak diye te Girara

26Te seeye ne timpu, due bitil te seeye ne inged, iling te neyitabu te timpu pad ni Abraham. Sikan naa ka miggendiye si Isaak te Girara ne mig-ugpaan ni Abimilik ne Hari te me Pilstihanen. ² Ne migpakita ka Magbebaye ne Manama ki Isaak wey migkahi, “Kene ka hendiye te Ihiptu. Palunggehaat ka te inged ne egpeugpaan ku keykew. ³ ⁹⁸ Kayi ke pa ugpe su egdumaan wey egpanalanganan ku sikeykew. Igbehey ku keykew wey te me kabuhalan nu ka seini ne tane ne insaad ku te amey nu ne si Abraham. ⁴ Egpamasuluhen ku ka me kabuhalan nu ne iling kasulug te me bituen diye te langit, wey igbehey ku kandan seini se intiru ne inged. Pinaahi te kabuhalan nu, egpanalanganan ku ka langun ne nasud kayi te ampew te tane, ⁵ su migtuman si Abraham te me balaud ku wey te langun ne insuhu ku kandin.”

6Purisu, diye mig-ugpe si Isaak te Girara. ⁷ ⁹⁹ Te mig-insaan sikandin te me lukes ne mahinged te seeye ne inged meytenged te asawa rin, ware sikandin migpanguhud te malehet su naaldeh sikandin. Migkahi sikandin te atebey rin si Ribika su nekeisip sikandin ne kema ke eggimatayan din eyew eg-ahawen ka asawa rin, su mateles sikandin ne malitan. ⁸ Ne mig-ugpe si Isaak diye

⁹⁶ + 25:30 Te Hibrúwanen: “malalab” ka kaluwasan te lalag ne “Idum.”

⁹⁷ + 25:33: Hib 12:16.

⁹⁸ + 26:3-4: Hin 22:16-18.

⁹⁹ + 26:7: Hin 12:13; 20:2.

te bayew e naluhey ne timpu. Due sabeka ne aldew ne migpamintana si Abimilik ne Hari te me Pilistihanen, wey nakita rin ne migpaleglehengey si Isaak wey si Ribika. ⁹ Purisu, impeumew rin si Isaak wey migkahiyen, “Asawa nu bes sikandin! Mania te migkahi ka ne atebey nu sikandin?”

Ne migtabak si Isaak, “Uya su naaldek a ne eggimatayan a nikaniyu eyew eg-ahawen niyu sikandin.”

¹⁰Migkahi si Abimilik, “Mania te neyimu nu seini kayi te kanami? Etuwey ke migguliran sikandin te sakup ku, nakasale key e perem ligkat ded keykew.” ¹¹ Nataman, impanpanayan ni Abimilik ka langun ne etew ne migkahi, “Minsan hentew ne egdereet te seini ne lukes wey te asawa rin, eggimatayan sikandin.”

¹²Ne migpamula si Isaak te seeye ne inged wey mahatus (100) ne lupi ka nahaani rin te seeye ne leg-un, su impanalanginan sikandin te Magbebaya ne Manama. ¹³ Naratu sikandin wey natimtimulan pad ka karatuan din taman te suble e sikandin ne meyan. ¹⁴ Migmasalig e ka me karniru rin, me kambing, me baka, wey me uripen din. Tenged due, nasekel ka me Pilistihanen ki Isaak, ¹⁵ wey imbunbunan dan te tane ka me belun ne ingkali re dengan te me uripen te amey rin ne si Abraham.

¹⁶Ne ingkahiyen ni Abimilik si Isaak, “Awe kew e kayi su madmare-sen kew e kanami.” ¹⁷ Sikan naa ka

mig-awe e si Isaak diye wey diyad e mig-ugpe te Napu te Girara. ¹⁸ Due degma me belun diye ne impakaliyan te amey rin dengan ne imbunbunan e te me Pilistihanen. Ne impakaliyan din ded man-e seeye wey impeiling din ded ka me ngaran te me belun te ingngaran dengan te amey rin.

¹⁹Te nangekali e ka me suluhuanen ni Isaak diye te napu, nakakita sikandan te sebseb. ²⁰ Piru in-ehetan sikandan te me talagtameng ne me matig-Girara wey migkahiyen te kandan kun ka seeye ne weyig. Purisu, migngaranan ni Isaak ka belun te Isik ¹⁰⁰ su in-ehetan sikandin te me matig-Girara.

²¹Ne migkekali e man-e ka me suluhuanen ni Isaak te lein ne belun. Piru migpaap-apuley red man-e sikandan meytenged te belun. Purisu, migngaranan ni Isaak ka belun te Sitna. ¹⁰¹ ²² Ne miggalin e man-e ensi Isaak wey migpakekali e man-e sikandan te lein ne belun. Nataman, warad sikandan ehete te me mahinged meytenged te seeye ne belun. Purisu, migngaranan ni Isaak ka belun te Rihubut ¹⁰² su migkahi sikandin, “Kuntee, imbehayan kid e te kaligwangan te Magbebaya ne Manama ne eg-ugpe te seini ne inged, wey meupiye e ka peg-ugpe ta kayi.”

²³Ne miggalin e man-e ensi Isaak diye te Birsiba. ²⁴ Te pegginguma rin diye te seeye ne karusileman, migpakita ka Magbebaya ne Manama kandin ne migkahi,

¹⁰⁰ + **26:20** Te Hibruwanen: “pegpaap-apuley” ka kaluwasan te lalag ne “Isik.”

¹⁰¹ + **26:21** Te Hibruwanen: “pegkasilag” ka kaluwasan te lalag ne “Sitna.”

¹⁰² + **26:22** Te Hibruwanen: “kaligwangan” ka kaluwasan te lalag ne “Rihubut.”

“ Sikeddi ka Manama te amey nu ne si Abraham.

K ene ka kaaldek su egdumaan ku sikeykew.

E gpanalangingan ku sikeykew wey egpamasuluhen ku ka

m e kabuhalan nu

t enged te suluhuanen ku ne si Abraham.” ²⁵ Nataman, miggimu si Isaak te altar ne eg-unturan te egtutungen wey diye din e man-e sayaa ka Magbebaye ne Manama. Ne migpasasindeg sikandin te balungbalung diye wey impakekali rin e man-e ka me suluhuanen din te belun.

Ka pegpasabutey enni Isaak wey Abimilik

²⁶ ¹⁰³ Sabeka ne aldew, miggendiye ki Isaak si Hari Abimilik puun te Girara ne migparumeey ki Ahusa ne talagtambag kandin wey ki Pikul ne pangulu te me sundalu rin. ²⁷ Ne mig-inse si Isaak kandan, “Mania te miggendini kew keddi kuntee te egdumut kew ma keddiey wey indedel e pad man-e nikaniyu?”

²⁸ Migtabak sikandan, “Napa-malehetan ney e kuntee ne egdumaan ka te Magbebaye ne Manama. Sikan naa ka nakasuman-suman key ne eggimu te kasabutan kayi te keykew. Egkeupian key ne egsaad ka ²⁹ ne kene key nikeykew egdereetan, su ware ney ma degma sikeykew dereeti. Layun ne meupiya ka ingimu ney keykew wey meupiya ka

peg-awe nu. Ne kuntee, impanalangingan kad te Magbebaye ne Manama!”

³⁰ Seeye naa ka miggilutuan sikandan ni Isaak te dakel, ne nangekeen e wey nangiinum e sikandan. ³¹ Te seup ne aldew, te maselem-selem pad, migpeyimuwey e sikandan te kasabutan. Nataman, impaligkat e sikandan ni Isaak ne meupiye e se me geyinawa.

³² Te sikan de iya ne aldew, migginguma ka me suluhuanen ni Isaak eyew egkahi kandin te due weyig te belun ne ingkaliyan dan. ³³ Ne migngaranan ni Isaak ka belun te Siba. ¹⁰⁴ Purisu, ingngaranan ded te Birsiba ka seeye ne inged taman kuntee.

Ka peg-asawa ni Isaw te daruwa ne Hitihanen

³⁴ Te hep-at e ne pulu (40) ka idad ni Isaw, nakaasawa sikandin te daruwa ne Hitihanen, si Hudita ne anak ni Biiri wey si Basimat ne anak ni Ilun. ³⁵ Piru mahirap ka peg-ugpe enni Isaak wey ni Ribika tenged te me asawa ni Isaw.

Ka pegpanalangingan ni Isaak ki Hakub

²⁷ Ne nabuyag e si Isaak wey kenad e egpakakita sikandin. Sabeka ne aldew, impeumew rin ka panganey ne anak din ne si Isaw wey migkahiyandin, “Tatu!” Ne migtabak si Isaw, “Nekey, Ame?”

¹⁰³ + **26:26:** Hin 21:22.

¹⁰⁴ + **26:33** Te Hibruwanen: “saad” ka kaluwasan te lalag ne “Siba.”

2Ne migkahi si Isaak, “Kuntee, buyag ad e wey te kene egkaluhey, egpatey ad. ³ Kua nu ka panganiban nu, ka piet wey me busug. Hendiye ka te mabbenes wey panitingeni e pa. ⁴ Pegkapenga ne hilutui ad te mananam ne sere ne igkatelesi ku te egkeen, wey uyana nu kayi su egkeen a. Egkataman, egpanalanganin ku sikeykew te kene e pad egpatey.”

5Piru migpammineg bes si Ribika te peglalag ni Isaak ki Isaw. Sikan naa, te nekeyipanew e si Isaw ka egpanitingen, ⁶ migkahiyen ni Ribika ka anak din ne si Hakub, “Nakarineg a te amey nu ne migkahiyen din ka kakey nu ne si Isaw ⁷ te egpepanitingen wey egpeyilutuen sikandin te mananam ne sere su egkeenen din. Egkataman, egpanalanganin din e si Isaw diye te tangkaan te Magbebaya ne Manama te kene pad sikandin egpatey. ⁸ Purisu, Tatu, tumana nu ka igsuhu ku keykew. ⁹ Hendiye ka te me kambing wey angey ka te daruwa ne mallambeg ne nati su eggilutuan ku ka amey nu te mananam ne keenen ne igkatelesi rin te egkeen. ¹⁰ Egkataman, uyana nu seini diye te amey nu. Ke egkakeen din e seini, egkapanalanganin kad nikandin te kene din pad egpatey.”

11Piru migtabak si Hakub te iney rin, “Bulbulen si Isaw piru malurung a mule. ¹² Kema ke egsamsamen a ni Ame ne egkanengnengan din ne egakalan ku sikandin, wey egdilusen ad nasi nikandin.”

13Ne migkahi ka iney rin, “Tatu, sikeddi ka egparilus ke egdilusen ka nikandin, tumana nu re iya ka inalag ku. Na, hipanew kad wey angey kad

te kambing.” ¹⁴ Sikan naa ka migangey e si Hakub te daruwa ne kambing wey miggilutu e ka iney rin te mananam ne pegkeen ne igkatelesi te amey rin te egkeen. ¹⁵ Ne ingkuwa ni Ribika ka subla ne mateles ne kumbale ni Isaw ne intines diye te baley wey impasaluub din e ki Hakub. ¹⁶ Imbukusan din te laplap te kambing ka me belad ni Hakub wey ka lieg din ne malurung. ¹⁷ Ne imbehey rin e ki Hakub ka mananam ne pegkeen wey paan ne inggilutu din.

18Seeye naa, miggendiyad si Hakub te amey rin wey migkahi, “Ame!”

N e migkahi si Isaak, “Seini e red. Hentew kaa, Tatu?” ¹⁹ Migtabak si Hakub, “Si Isaw a, ka panganey ne anak nu. Natuman kud ka insuhu nu keddi. Na Ame, enew kad wey keen kad e kayi te mahintalunan ne ngalap eyew egpanalanganin ad nikeykew.” ²⁰ Piru mig-inse si Isaak, “Mania te mahaan ke re nekeutel, Tatu?”

N e migtabak si Hakub, “Imbulihan a te Magbebaya ne Manama nu.”

21Ne migkahiyen ni Isaak si Hakub, “Hendini ka eyew egpakasamsam a keykew, eyew egkanengnengan ku ke si Isaw ke naa iya.” ²² Sikan naa ka migdani-rani e si Hakub diye te amey rin wey insamsam e sikandin te amey rin te migkahi, “Iling te laheng ni Hakub ka laheng nu, piru ka belad nu, iling te belad ni Isaw.” ²³ Ware neileyi ni Isaak si Hakub su bulbulen ka belad din iling te belad ni Isaw. Ne egpanalanganin din e perem si Hakub ²⁴ piru mig-inse pad man-e sikandin, “Si Isaw ka iya?”

Ne migtabak si Hakub, “Uya, w ey egpeiluk-iluk sikandan sikeddi iya.” keykew.

25Ne migkahi si Isaak, “Sendari E gdilusen seeye se egdilus keykew, ad e te ngalap ne inggilutu nu. Ke w ey egpanalanganin seeye se egpanalanganin kud e sika, egpanalanganin kud sikeykew.” Ne insendad e seeye ni Hakub wey insendaran din pad man-e te binu, ne migkeken e sikandin wey mig-inum. ²⁶ Nataman, migkahi si Isaak, “Hendini ka, Tatu, wey hareki a.” ²⁷ ¹⁰⁵ Sikan naa ka migdani-rani si Hakub ne miggarek ki Isaak. Te nakaarek e si Isaak te ngareg te kumbale din, henduen pad ne impanalanginan din si Hakub te migkahi,

“ Ka ngareg te anak ku

n ekeiling te ngareg te kabbenesan

n e impanalanginan te Magbebaye ne Manama.

28Egbehayan ka te Manama te demmug ne egligkat diye te langit,

w ey egkeuyahan te pinamula ka kamet nu kayi te ampew te tane,

w ey egmatubung ka te keenen wey binu.

29 ¹⁰⁶ Egkeyimu ne suluhuanen nu ka me nasud,

w ey egpamakey sikandan keykew.

E gpakabuut ka te karumaan nu,

¹⁰⁵ + 27:27-29: Hib 11:20.

¹⁰⁶ + 27:29: Hin 12:3.

Ka pegpeyimmimenew ni Isaw te panalangin ni Isaak

30Te nekeimpus e si Isaak ka egpanalangin ki Hakub, mig-awe e si Hakub diye te amey rin. Ne neiyuhan de iya sikandin ni Isaw te migpanitingen. ³¹ Miggilutu degma sikandin te mananam ne pegkeken wey in-uyan din e seeye te amey rin. Ne migkahi sikandin, “Ame, enew kad wey keen kad e kayi te mahintalunan ne sere eyew egpanalanginan ad nikeykew.”

32Piru mig-insaan sikandin ni Isaak, “Hentew kaa?”

M igtabak sikandin, “Si Isaw a, ka panganey ne anak nu.”

33Te sikan de, ingkelkel amana si Isaak wey migkahi, “Hentew naa ka migsendad e keddi te neutel din ne mahintalunan? Nakabusan e re iya nikeykew ka migkeken dutu, wey napanalanginan kud sikandin. Ne kene kud seeye egkaawi.”

34Te nakarineg dutu si Isaw, migpanaman e sikandin migpanadalawit wey migkahi, “Ame! Panalangini e red degma nikeykew!”

35Piru migtabak si Isaak, “Ka hari nu bes ka miggendini ne mig-akal keddiey. In-ahew rin e ka panalangin nu perem.”

36 ¹⁰⁷ Migkahi si Isaw, “Malehet iya ne egngaranan sikandin ki Hakub, ¹⁰⁸ su kararuwa ad nikandin ahawi. In-ahew rin ka katenged ku isip panganey wey kuntee, in-ahew rin e man-e ka panalangin ku perem. Menua, warad nasame ne panalangin nu keddi?”

37Ne migtabak si Isaak, “Kuntee, neyimu kud sikandin ne ahalen nu wey egkeyimu ne suluhuanen din ka langun ne karumaan din. Egmatubung layun sikandin te keenen wey binu. Na, nekey bu naan de ka nasame ne igpakabehey ku keykew, Tatu?”

38 ¹⁰⁹ Piru migpabulus si Isaw ka migpeyimmimenew te amey rin ka migkahi, “Warad iya panalangin nu keddi ne nasame, minsan deisek? Ame, panalangini e red degma nikeykew!” Ne migpanaman pad man-e si Isaw migpandalawit.

39 ¹¹⁰ Ne intabak sikandin te amey rin,

“ Mariyu te egkeuyahan te pinamula ka egkeugpaan nu,

w ey mariyu degma seini te dem-
mug

¹⁰⁷ + 27:36: Hin 25:29-34.

¹⁰⁸ + 27:36 Te Hibrwanen: “mig-eakal” ka maralem ne kaluwasan te lalag dan ne “Hakub.”

¹⁰⁹ + 27:38: Hib 12:17.

¹¹⁰ + 27:39-40: Hib 11:20.

¹¹¹ + 27:40: Hin 36:8; 2Har 8:20.

n e egligkat diye te langit.

40 ¹¹¹ Egkeuyag ka pinaahi te panganiban nu ne kampilan,

w ey egpamakey ka te hari nu.

P iru ke eg-apul ka,

e gpakaawe ka te pegmandu din.”

41Ne indumutan ni Isaw si Hakub su sikandin ka napanalanginan te amey rin. Migkahi sikandin diye te geyinawa rin, “Te kene egkaluhey, egpatey e si Ame. Ne due, eggimatayan ku si Hakub.”

42Piru nahuhuran si Ribika meytenged te peglelalis ni Isaw, sikan naa ka impeumew rin e si Hakub wey migkahian, “Eglelalis ka te eggimatey te kakey nu ne si Isaw eyew egkabewu ka langet din keykew. ⁴³ Purisu, Tatu, tumana nu ka lalag ku. Pallahuy ka diye te maama ku ne si Laban ne diye mig-ugpe te Haran. ⁴⁴ Diye ke pa tagtaheed ugpe te kandin taman te egkabewu e ka langet te kakey nu keykew. ⁴⁵ Igpaangey ku re sikeykew ke egkalingawan din e ka inggimu nu kandin. Su kene ne meupiya keddi ne egpekelegse kew egkaawe kayi te keddi.”

Ka pegpeyipaneu ni Isaak ki Hakub peendiye ki Laban

46Ne migkahiyen ni Ribika si Isaak, “Kena ad perem egpakaantus te me Hitihanen ne in-asawa ni Isaw. Ke egpakaasawa pad man-e si Hakub te Hitihanen ne mahinged ded kayi, me-upiya pad ke egpatey ad.”

28Ne impeumew ni Isaak si Hakub wey impanalanganin din. Ne impanpanayan din sikandin te migkahi, “Kene ka asawa te malitan ne kayi ne mahinged te Kanaan. ² Hendiye ka te Padan-aram, diye te baley te apu nu ne si Bituil ne amey te iney nu. Ne diye ka mule asawa te sabeka ne anak te anggum nu ne si Laban. ³ Egpanalanganin ka te Manama ne Amana ne Maresen wey egbehayan ka nikandin te masalig ne anak eyew egkeyimu ka ne amey te masalig ne nasud. ⁴ ¹¹² Iggalin perem te Manama diye te keykew wey peendiye te me kabuhalan nu ka panalangin ne imbehey rin ki Abraham eyew sikeykew ka egpakakamuney te seini se intagtaheeran nu te eg-ugpe ne imbehey te Manama ki Abraham.” ⁵ Nataman, impeyipaneu e ni Isaak si Hakub diye te Padan-aram ne migugpaan te anggum din ne si Laban ne anak ni Bituil ne matig-Aramiya. Si Laban maama ni Ribika ne iney enni Hakub wey Isaw.

Ka peg-asawe e man-e ni Isaw

6Nakarineg si Isaw ne impanalanganin ni Isaak si Hakub wey impeendiye te Padan-aram eyew diye egpaasawaa. Nakarineg degma sikandin ne impanpanayan si Hakub te pegpanalangin kandin ne kene eg-

asawa te malitan ne matig-Kanaan. ⁷ Nanengnengan man-e ni Isaw ne migtuman si Hakub te ingkahi te amey wey iney rin kandin wey miggendiyad e te Padan-aram. ⁸ Ligkat dutu, nanengnengan e ni Isaw ne egkeepes ka amey rin te me malitan ne matig-Kanaan. ⁹ Purisu, miggendiyad e si Isaw te anggum din ne si Ismail wey migduruwey e man-e ki Mahalat. Talaari si Mahalat wey si Nibayut ne me anak ni Ismail ne anak ni Abraham.

Ka pegkataheinep ni Hakub diye te Bitil

10Ne mig-awe e si Hakub diye te Birsiba wey miggendiyad te Haran. ¹¹ Te peglineb te aldew, nekeume e sikandin diye te sabeka ne inged wey diye pad sikandin miggirehe. Migkuwa si Hakub te batu ne egulunanan din wey miggibat e su eglipereng e. ¹² ¹¹³ Ne nakataheinep sikandin ne due haheran ne nakapabunsud diye te tane ne nekeuma diye te langit. Nakita rin ne due me panalihan te Manama ne migmananeyik wey migmamaneug te seeye ne haheran. ¹³ ¹¹⁴ Nakita rin degma ka Magbebaye ne Manama ne migsasindeg diye te lenged din wey migkahi, “Sikeddi ka Magbebaye, ka Manama te apu nu ne si Abraham wey Manama degma te amey nu ne si Isaak. Igbehey ku keykew wey peendiye te me kabuhalan nu ka seini ne tane ne miggibatan nu. ¹⁴

¹¹⁵ Keureme, masulug ka me kabuhalan nu ne egpekeiling te alinepung kayi te tane. Egpekeempet sikandan diye te igsile wey iglineb, wey diye te

¹¹² + 28:4: Hin 17:4-8.

¹¹³ + 28:12: Huw 1:51.

¹¹⁴ + 28:13: Hin 13:14-15.

¹¹⁵ + 28:14: Hin 12:3; 22:18.

igkahibang wey igkakawanan ne balabahan. Pinaahi keykew wey te me kabuhalan nu, egpanalanganin ku ka langun ne nasud kayi te ampew te tane. ¹⁵ Tantanuri nu ne egdumaan wey egbantayan ku sikeykew minsan hendei ka egbaye. Keureme, igpalibed ku red sikeykew te seini ne tane. Kene ku sikeykew eg-engkeran taman te egkatuman e ka langun ne insaad ku keykew.”

16Ne nekeyimate e si Hakub wey nakakahi, “Kayi bes ka Magbebaye ne Manama te seini ne inged, piru wara a mule nakanengneng.” ¹⁷ Naliyasan sikandin wey migkahi, “Makaliyas-liyas seini ne inged! Ugpaan bes iya seini te Manama wey gumawan peendiye te langit.”

18Ne migselem-selem mig-eneu si Hakub wey ingkuwa rin ka batu ne in-ulunanan din wey impasasindeg din eyew egkeyimu ne eglimlimuan. In-itisian din seeye te lana te ulibu eyew egkeyimu ne matulus. ¹⁹ Ne migngaranan din ka seeye ne inged te Bitil, ¹¹⁶ piru Lus dengan ka ngaran dutu. ²⁰ Ne migsaad si Hakub ne migkahi, “Ke egdumaan wey egbantayan a nikeykew Manama te seini ne hipanew ku, wey ke egbehayan a nikeykew te egkeenen, manggad, ²¹ wey ke meupiya ka peg-uli ku diye te baley te amey ku, eg-ileen kud sikeykew Magbebaye ne Manama ne Manama ku. ²² Ne seini se batu ne impasasindeg ku, iyan tuus ne kayi ka ugpaan nu. Ne igbehey ku keykew ka igkasapulu ne baad te langun ne igbehey nu keddiey.”

Ka pegginguma ni Hakub diye te baley ni Laban

29Ne migpabulus si Hakub ka miggipanew taman te nekeuma rin e diye te inged te matig-igsile. ² Te diyad e sikandin, due nakita rin ne tatelu ne punduk te karniru ne migbuluku diye te lenged te belun ne eggsakakuan te igpeinum te me ayam. Ne ka belun, intel-eban te dakel ne batu. ³ Due batasan dan ne emun ke egkalibulung e ka langun ne karniru, human pad egbekara te me tagtameng te karniru ka batu ne intel-eb te belun. Ke egpekeimpus e sikandan ka egpeinum te me karniru, iglibed dan ded man-e igtel-eb ka batu diye te belun.

4Mig-insaan ni Hakub ka me tagtameng, “Me suled, hendei kew ne mahinged?” Migtabak sikandan, “Matig-Haran key.”

5Mig-insaan din e man-e sikandan, “Nekeila kew naa te etew ne egnngaranan ki Laban ne apu ni Nahur?”

M igtabak sikandan, “Uya.”

6Mig-insaan din e man-e sikandan, “Menua sikandin?” Ne migtabak sikandan, “Meupiya ma. Pitew ka, sikan bes en iya ka anak din ne si Rakil ka eg-uyan te karniru te amey rin.”

7Migkahi si Hakub, “Kene pad ne eleg ne timpu ne eglibulungen ka me karniru su maaldew pad, meupiya pad ke egpeinum niyud kuntee wey egpepanabtaben pad man-e.”

¹¹⁶ + 28:19 Te Hibuwanen: “baley te Manama” ka kaluwasan te lalag ne “Bitil.”

8Piru migtabak sikandan, “Kene ney pad egpeinumen ka me karniru ke kene pad egkalibulung langun. Ke egkalibulung e langun, henduen pad ne egbekaren ney ka batu ne intel-eb te belun eyew egpeinumen ka me karniru.”

9Te sasangan pad ne egpalalahyey sikandan, nekeume e si Rakil ka mig-uyan te me karniru te ameyrin, su sikandin ma ka talagtameng te karniru. ¹⁰ Te pegkakita ni Hakub te atebey rin ne si Rakil ne anak te anggam din ne si Laban, wey te me karniru rin, miggendiyad sikandin te belun wey imbekad din e ka batu ne intel-eb dutu wey impeinum din e ka me karniru te anggam din. ¹¹ Nataman, miggarekan din si Rakil wey nakasinehew sikandin ka neyinghingsa. ¹² Ne migkahiyadin si Rakil, “Maama a nikeykew su anak a ni Ribika ne atebey te ameynu.”

S ikan naa ka mig-uli e si Rakil ne migpallahuy wey migpangguhuran din e ka ameyrin. ¹³ Te pegkarineg ni Laban meytenged te peglepew ni Hakub, migpallahuy e degma sikandin ka egsinug-ung te anaken din. Migkepkepan din si Hakub wey miggarekan, wey indumarin e diye te baley. Te nekeumaran e diye, migpanugtulan e ni Hakub si Laban te langun ne neula-ula rin. ¹⁴ Nataman, migkahi si Laban, “Ew, amana ki bes pad iya!”

Ka peg-asawa ni Hakub engki Liya wey ki Rakil

T e senge-bulan e si Hakub ka migugpe diye, ¹⁵ migkahiyadin si Laban, “Minsan anaken ku sikeykew,

kene egkaayun ne ware igbayad ku te peggimu nu kayi. Na, kahii a ke nekey ka igkeupii nu ne igbayad ku keykew?”

16Ne due daruwa ne anak ni Laban ne mengebay; si Liya ka kakeywey si Rakil ka hari. ¹⁷ Mateles ka mata ni Liya, piru si Rakil, pangngawakan wey subla pad ne mateles.

18Tenged te due geyinawa ni Hakub ki Rakil, migtabak sikandin, “Eggimu a kayi te keykew seled te pitu ne leg-un ke igpaasawa nu keddi si Rakil.”

19Ne mig-uyun si Laban ka migkahi, “Meupiya pad ke sikeykew ka igpaasawa ku kandin du te duma ne lukes. Purisu, uugpe kad iya kayi te keddiey.” ²⁰ Sikan naa ka migpanganuhang e si Hakub seled te pitu ne leg-un eyew egkaasawa rin si Rakil. Piru tenged te dakel ka geyinawa rin ki Rakil, iling te pila re ne aldew ka kaluhayan diye te isip ni Hakub.

21Nataman, migkahiyadin ni Hakub si Laban, “Ibehey nud keddi ka anak nu eyew egpekeg-asawa keye, su natuman e ka pitu ne leg-un.” ²² Sikan naa ka migsahakeen si Laban wey ingginggat din ka langun ne migugpe te seeye ne inged. ²³ Piru te seeye ne marusilem, si Liya ka in-uyan ni Laban eyew egpewuliran ki Hakub, wey kene ne si Rakil. ²⁴ (Ne imbehayan ni Laban si Liya te uripen din ne malitan ne si Silpa ne igpeuripen kandin.) ²⁵ Te pegkamaselem e, iyan igkateu-teu ni Hakub te si Liya bes ka newuliran din. Ne migkahiyadin si Laban, “Mania te neyimu nu seini keddiey? Si Rakil ka impanganuhangan

ku keykew. Mania te inlimbungan a nikeykew?”

26Ne migtabak si Laban, “Ware batasan ney kayi ne eggun-aan egpaasawei ka hari du te kakey.²⁷ Tahad ke pa ne egkeimpusan ka senge-simana ne sahakeen te seini ne kasal su igpaasawa ku red iya keykew si Rakil. Piru wey re ke eg-uyun ka ne egpanganuhang ke pad man-e seled te pitu red ne leg-un.”

28Ne mig-uyun si Hakub ne egpanganuhang pad man-e seled te pitu ne leg-un. Te neimpusan e ka senge-simana ne pegsahakeen te kasal ran ki Liya, impaasawe e man-e ni Laban ki Hakub si Rakil.²⁹ (Imbehayan ni Laban si Rakil te malitan ne uripen din ne si Bilha eyew igpeuripen kandin.)

30Sikan naa ka migpewulirey e degma si Hakub ki Rakil, wey subla pad ka geyinawa rin ki Rakil du te geyinawa rin ki Liya. Migpabulus sikandin ka migpanganuhang ki Laban seled te pitu pad man-e ne leg-un.

Ka me anak ni Hakub

31Nakita te Magbebaye ne Manama ne ware geyinawei ni Hakub si Liya, sikan naa ka impaanak din si Liya. Piru ware din paanaka si Rakil.³² Ne naberes si Liya wey nakaanak te lukes. Migngaranan din ka bate ki Rubin¹¹⁷ su migkahi sikandin, “Nakakita ka Magbebaye ne Manama

¹¹⁷ + 29:32 Te Hibuwanen: “nakakita sikandin te keyirapan ku” ka kaluwasan te lalag ne “Rubin.”

¹¹⁸ + 29:33 Te Hibuwanen: “ka egpakarineg” ka kaluwasan te lalag ne “Simyun.”

¹¹⁹ + 29:34 Te Hibuwanen: “egkasabeka sikandan” ka kaluwasan te lalag ne “Libi.”

¹²⁰ + 29:35 Te Hibuwanen: “pegsaye” ka kaluwasan te lalag ne “Huda.”

¹²¹ + 30:6 Te Hibuwanen: “eggukum” ka kaluwasan te lalag ne “Dan.”

te keyirapan ku, wey kuntee, eggeyi-nawaan ad te asawa ku.”³³ Nataman, naberes e man-e si Liya wey nakaanak ded man-e te lukes. Migngaranan din ka bate ki Simyun¹¹⁸ su migkahi sikandin, “Tenged su narineg te Magbebaye ne Manama ne ware e pad geyinawei te asawa ku, imbehayan e red nikandin te igkarangeb ne anak ne lukes.”³⁴ Nataman, naberes e man-e si Liya wey lukes ded man-e ka anak din. Migngaranan din ka bate ki Libi¹¹⁹ su migkahi sikandin, “Kuntee, egkasabeka key e ka alunggun, su nakaanak key e te tatelu ne lukes.”³⁵ Nataman, naberes e man-e si Liya wey lukes ded man-e ka anak din. Migngaranan din ka bate ki Huda¹²⁰ su migkahi sikandin, “Kuntee, egsayeen ku ka Magbebaye ne Manama.” Nataman, ware pad man-e mig-anak sikandin.

30Te nanengnengan ni Rakil ne kene iya sikandin eg-anak, neimme e sikandin te kakey rin. Ne migkahyan din si Hakub, “Paanaka a nikeykew. Ke kene, egpatey a iya.”

2Nabelu si Hakub ki Rakil wey migkahi, “Manama a? Sikandin ka ware migpaanak keykew!”

3Ne migkahi si Rakil, “Seini red ka uripen ku ne si Bilha. Huliri nu sikandin eyew ligkat kandin duen ded anak ku.”⁴ Sikan naa ka impaasawe e ni Rakil si Bilha ki Hakub wey ingguliran din e si Bilha.⁵ Ne naberes si

Bilha wey nakaanak sikandin te lukes ne anak dan ki Hakub. ⁶ Ne migngaranani ni Rakil ka bate ki Dan ¹²¹ su migkahi sikandin, “Neyid-u red ka Manama keddied! Narineg din ka peg-ampu ku su imbehayan a nikandin te lukes ne anak.” ⁷ Nataman, naberes e man-e si Bilha wey nakaanak ded man-e te igkarangeb ne lukes ne anak dan ki Hakub. ⁸ Ne migngaranani ni Rakil ka bate ki Naptali ¹²² su migkahi sikandin, “Nekeg-ehet key amana te kakey ku piru migpanalu a.”

⁹Te nanengnengan ni Liya ne kene pad man-e sikandin eg-anak, impasawa rin e degma ka uripen din ne si Silpa ki Hakub. ¹⁰ Nataman, nakaanak si Silpa te lukes ne anak dan ki Hakub. ¹¹ Ne migngaranani ni Liya ka bate ki Gad ¹²³ su migkahi sikandin, “Meupiya se kulis ku.” ¹² Nataman, nakaanak e man-e si Silpa te igkarangeb ne lukes ne anak dan ki Hakub. ¹³ Ne migngaranani ni Liya ka bate ki Asir ¹²⁴ su migkahi sikandin, “Subla a ne nahale! Kunttee, egngengaranan a te me malitan te mahalew.”

¹⁴Te tinggaani e te trigu, miggendiye si Rubin te kamet wey nakakita rin te palisel ne hilmunen ne egngaranan te “mandragura”, wey in-uyan din e seini diye te iney rin ne si Liya. Te pegkakita dutu ni Rakil migkahiyani din e si Liya, “Egbuyu a te mandragura te anak nu.”

¹⁵Piru migtabak si Liya, “Kene bes pad ne eleg ka peg-ahew nu te

asawa ku? Kunttee egkuen nud e man-e ka mandragura te anak ku?”

¹⁶Ne migkahi si Rakil, “Ke egbehayan a nikeykew te mandragura, egkaayun ne egpekewulid ka ki Hakub kangkuwa ne karusileman.” ¹⁶ Te maapun e, insinug-ung de ni Liya si Hakub te peg-uli din puun te kamet. Ne migkahiyani ni Liya si Hakub, “Keilangan ne diye ka eggirehe te keddi te seini ne karusileman su migbayaran kud e sikeykew te mandragura ne nakita te anak ku.” Purisu, si Liya ka migguliran ni Hakub te seeye ne karusileman.

¹⁷Ne intabak te Manama ka peg-ampu ni Liya wey naberes e man-e sikandin wey nakaanak e te igkalimma ne lukes ne anak dan ki Hakub. ¹⁸ Ne migngaranani ni Liya ka bate ki Isakar ¹²⁵ su migkahi sikandin, “In-unahan a te Manama su imbehey ku ma ka uripen ku diye te asawa ku.” ¹⁹ Nataman, naberes e man-e si Liya wey miglesutan e te igkeen-em ne lukes ne anak dan ki Hakub. ²⁰ Ne migngaranani ni Liya ka bate ki Sabulun ¹²⁶ su migkahi sikandin, “Imbehayan a te Manama te meupiya ne dasag. Kunttee eggeyinawaan ad e te asawa ku su hen-em man e ka anak ney ne neelin ne me lukes.” ²¹ Nataman, nakaanak e si Liya te malitan ne migngaranani din ki Dina.

²²Ne ware nalingawi te Manama si Rakil. Purisu, intabak din ka peg-ampu ni Rakil wey nakaanak

¹²² + **30:8** Te Hibuwanen: “samuk ku” ka kaluwasan te lalag ne “Naptali.”

¹²³ + **30:11** Te Hibuwanen: “meupiya se kulis” ka kaluwasan te lalag ne “Gad.”

¹²⁴ + **30:13** Te Hibuwanen: “egkahale” ka kaluwasan te lalag ne “Asir.”

¹²⁵ + **30:18** Te Hibuwanen: “unag” ka kaluwasan te lalag ne “Isakar.”

¹²⁶ + **30:20** Te Hibuwanen: “dasag” ka kaluwasan te lalag ne “Sabulun.”

e sikandin. ²³ Nataman, naberes e sikandin wey nakaanak sikandin te lukes wey migkahi, “In-awe e te Manama ka pegkeyilew ku.” ²⁴ Ne migngaran din ka bate ki Husi ¹²⁷ su migkahi sikandin, “Egbehayan e pad perem te Magbebaye ne Manama te duma ne anak ne lukes.”

Ka pegpasabutey ni Hakub ni Laban

25Te ware pad naluhey si Rakil ka miglesutan ki Husi, migkahiyan e ni Hakub si Laban, “Peulia ad nikeykew diye te inged ku. ²⁶ Ibehey nud keddi ka me asawa ku wey me anak ku ne nabayaran kud te pegpanaguhang ku keykew su eg-uli ad e. Su nakanengneng ka ke immenu ku te egtrabahu kayi te keykew.”

27Piru migtabak si Laban, “Ke egkaayun ne kene ke pa ubag awe kayi te keddi, su natahaan ku te pegpanagne ku ne impanalanganin a te Magbebaye ne Manama tenged keykew. ²⁸ Na, buyu ke re te igkeupii nu ne bayad su igbehey ku keykew.”

29Ne migtabak si Hakub, “Nakanengneng ka ke immenu ku te peggimu kayi te keykew wey nabuhal ka me ayam nu tenged te pegtanggung ku. ³⁰ Su dengan, te ware e pad miggendini, deisek de ka karatuan nu, ne kuntee, migdakel e ne subla. Su impanalanganin ka te Manama pinaahi te langun ne neyimu ku. Piru kuntee, keilangan ne iyan kud egtangguwen ka me asawa ku wey ka me anak ney.”

31Ne mig-inse man-e si Laban, “Nekey ka igbayad ku keykew?”

¹²⁷ + 30:24 Te Hibuwanen: “egtimul pad perem sikandin” ka kaluwasan te lalag ne “Husi.”

N e migtabak si Hakub, “Kene ne seleppi. Wey e re egpabulus egtanggung te ayam nu ke egkabennalan ka te igkahi ku keykew. ³² Ipeendiya a nikeykew te me ayam nu kuntee eyew igsuwey kud ka langun ne kambing ne balangbangan wey ka langun ne karniru ne meitem. Sikan e ibayad nu keddi. ³³ Te mewuri ne me aldew, egkanengnengan nu ke egkasalihan e naa wey se kene. Ke due egkiteiten nu diye te me kambing ku ne kene ne balangbangan, wey ke due karniru ne kene ne meitem, egpakakahi ke naa te intakew ku sika diye te keykew.”

34Ne migtabak si Laban, “Uya. Eg-uyun a te ingkahi nu.” ³⁵ Piru te seeye ded ne aldew, insuwey ni Laban ka tagse kambing ne balangbangan ne lukes wey beyan, lagkes ka me karniru ne meitem. Ne impatamenangan din e seeye te me anak din ne lukes. ³⁶ Impanguyan dan seeye te kariyuan ne tatelu ne aldew ka peggipanew ligkat ki Hakub. Ne si Hakub ka migtanggung te duma ne me ayam ni Laban ne nasame.

37Ne migkuwa si Hakub te meyilew ne me sugpang te alamu, almindras, wey platanu, wey impanluwitan din ka kakiliran te me sugpang eyew due egpekeepus ne me maangkag diye te me sugpang. ³⁸ Ne diye din itahu ka me sugpang ne inluwitan din te lenged te me tahuanan te igpeinum te me ayam eyew egkiteiten te me ayam ni Laban. Su egpaaharey ma sikandan ke eg-inum. ³⁹ Sikan naa, ka me ayam ne naaharan diye te lenged te me sugpang ne due nekeepus ne maangkag, nakaanak sikandan te me balangbangan.

40Te pegpaaharey te me karniru, insuwey ni Hakub ka me maangkag wey diye din ipatangke te me balangbangan wey me meitem ne ayam ni Laban. Sikan naa ka migmasalig ka ayam ni Hakub wey insuwey rin diye te me ayam ni Laban.

41Ne emun ke egmaaharey e ka me manekal-nekal ne me ayam, egkuen ni Hakub ka me sugpang wey diye igtahu te tangkaan dan eyew egkiteen dan. ⁴² Piru ware din tahui te me sugpang ka tangkaan te mahuye-guye ne me ayam. Te ware naluhey, neelin e ne mahuye-guye ka me ayam ni Laban, piru neelin ne manekal-nekal ka me ayam ni Hakub. ⁴³ Purisu, naratu e ne subla si Hakub. Migmasalig amana ka me uripen din, me karniru, me kambing, me kamil, wey me asnu.

Ka pegpallahuy enni Hakub puun ki Laban

31Ne due narineg ni Hakub ne lalag te me lukes ne anak ni Laban ne migkahi, “Impanakawan ni Hakub ka amey ta wey naratu sikandin ligkat te impanakew rin diye te amey ta.” ² Ne nakita degma ni Hakub ne kenad ne meupiya ka pegsahipe ni Laban kandin iling te dengan. ³ Ne migkahiyen sikandin te Magbebaye ne Manama, “Uli kad diye te inged te amey nu, te apu nu wey karumaan nu, wey egdumaan ku sikeykew.”

4Sikan naa ka impeumew ni Hakub si Rakil wey si Liya ne egpeendiyeen te kandin diye te egpanpanabtaban te me ayam din. ⁵

Migkahiyen din sikandan, “Nakita ku ne kenad ne meupiya ka pegsahipe te amey niyu keddi iling te dengan. Piru indumaan a te Manama te amey ku. ⁶ Nakanengneng kew te migpakannekal a ka miggimu diye te amey niyu. ⁷ Piru in-akalan a nikandin su kasapulu din balbalawi ka bayad ku. Piru wara a balahara te Manama ne egde-deehen e re te amey niyu. ⁸ Te pegkahi rin ne ka balangbangan ka igbayad din keddi, mig-anak degma ka langun ne kambing te balangbangan. ⁹ Sikan naa ka in-angey te Manama ka ayam te amey niyu wey imbehey rin e keddi.

10“Te timpu ne migpallebag ka me beyan, nakataheinep a te due me balangbangan wey buling ne me kambing ne mig-ahad te me beyan ne kambing. ¹¹ Ne migkahiyen a te panalihan te Manama diye te taheinep ku, ‘Hakub!’ Ne migtabak a, ‘Seini e red!’ ¹² Ne migkahi sikandin, ‘Pitawa nu, me balangbangan wey buling ne me kambing ka mig-ahad te me beyan. Inggimu ku sika su nakita ku ka langun ne inggimu ni Laban keykew. ¹³ ¹²⁸ Sikeddi ka Manama ne migpakita keykew diye te Bitil, ka inged ne in-itisan nu te lana te ulibu ka batu ne impasasindeg nu wey migsesaad ka degma keddi diye. Na, awe kad kayi wey uli kad diye te inged ne migligkatan nu.’ ”

14Ne migtabak ensi Rakil wey si Liya, “Uya, su warad egkakuwa ney diye te amey ney ke egpatey sikandin. ¹⁵ Kuntee, lapu key naan de diye te isip din. Su impabayaran key e nikandin wey naamin din e ka imbayad kanami. ¹⁶ Kante e wey peendiye te me anak ta ka langun ne

¹²⁸ + 31:13: Hin 28:18-22.

karatuan ne ingkuwa te Manama diye te amey ney. Purisu, himuwa nu ka innangen te Manama keykew.”

17Nataman, impeuntud e ni Hakub te me kamil rin ka me asawa rin wey me anak din. ¹⁸ Impewun-a rin ipaalew ka me ayam din ne nakuwa rin diye te Padan-aram. Migligkat e sikandin ka eg-uli diye te inged te Kanaan ne mig-ugpaan te amey rin ne si Isaak. ¹⁹ Te seeye ne timpu, intakew ni Rakil ka me diyus-diyus ne egsimbeen te amey rin te iyug din te migpanabulug te me karniru rin. ²⁰ Naakalan ni Hakub si Laban ne matig-Aramiya su ware din kahii ne eg-awe e sikandan. ²¹ Migpallahuy e ensi Hakub ne migpanguyan te langun ne karatuan din. Miglapas sikandan te Weyig ne Iyupratis ne miggendiyad te inged te Gilyad.

Ka peglupug ni Laban ki Hakub

22Te tatelu e ne aldew ka miglihad, nahuhuran e si Laban te migpallahuy ensi Hakub. ²³ Te sikan de, impanlibulung din e ka me suled din wey inlupug dan e ensi Hakub. Napituwan sikandan ne aldew human dan neumaan ensi Hakub diye te bubungan te Gilyad. ²⁴ Piru te seeye ne karusileman, migpakita ka Manama ki Laban diye te taheinep wey migkahi, “Ayad-ayad ka te iglalag nu ki Hakub.” ²⁵ Ne neumaan enni Laban ensi Hakub ka egpasasindeg te balungbalung dan diye te bubungan te Gilyad, wey diyad iya degma sikandan migpasasindeg te balungbalung dan.

26Ne migkahiyani ni Laban si Hakub, “Mania te mig-akalan a nikeykew? Mania te in-ahew nu ka me anak ku iling te egkarakep te gira

wey eg-uripenen e? ²⁷ Mania te mig-akalan a nikaniyu wey miglunus kew migpallahuy? Ke migpataha kew pa, meupiya perem ka pegpaligkat ku kaniyu wey due perem peg-ulahing ne egkabales te tehunggu wey salurey. ²⁸ Mania te wara a nikeykew pahareka te me anak ku wey te me apu ku? Keungelan seini se inggimu nu! ²⁹ Egkaayun ne egdereetan ku sikeykew kuntee, piru gabii te marusilem, migpakita keddi ka Manama te amey nu wey migkahiyani a nikandin, ‘Ayad-ayad ka te iglalag nu ki Hakub.’ ³⁰ Nakanengneng a te mig-awe ka su naalimengawan kad amana diye te kaniyu, piru mania te impanakew nu ka me diyus-diyus ne egsimbeen ku?”

31Migtabak si Hakub, “Iyan ku impallahuy su naaldeke a ne kema ke egpehesen nu te eggawi ka me anak nu. ³² Piru meytenged te nalaag ne me diyus-diyus nu, ka minsan hentew kayi te kanami ne egkitaan nu dutu, egkaayun ne eggimatayan sikandin. Kayi te tangkaan te me suled ta, tinurua nu ka minsan nekey ne keykew wey hawia nu.” Piru ware nakanengneng si Hakub ne si Rakil bes ka migtakew te diyus-diyus te amey rin.

33Ne migseled si Laban ka egpamitew te me diyus-diyus din diye te balungbalung ni Hakub, balungbalung ni Liya, wey diye te balungbalung te daruwa ne uripen ne duwey ni Hakub, piru ware din nakita ka me diyus-diyus din. Nataman, migseled e man-e sikandin diye te balungbalung ni Rakil. ³⁴ Ne inggeles bes ni Rakil ka me diyus-diyus diye te sakang te kamil rin, wey migpinnuwan din seini. Purisu, ware nakita ni La-